

Els valors dels catalans

1998

RPEO 314

ELS VALORS DELS CATALANS

Informe de resultats

Departament de Presidència
Generalitat de Catalunya

Maig de 1998
Referència: 11.142

Direcció

Enric Renau i Permanyer

Direcció del projecte

Rosa Coscolla i Aisa

Equip tècnic Àrea Social

Ferran Adelantado i Gimeno

Jordi Mitjana i Farré

	Pàgina
I. Introducció	1
I.1. Presentació	2
I.2. Objectius	4
I.3. Metodologia.....	5
II. El context dels valors de la societat catalana	7
II.1. Aspectes sociodemogràfics	8
A. Sexe i edat	8
B. Estudis	12
C. Situació laboral	13
D. Estatus social.....	14
E. Origen i ascendència	15
F. Hàbitat	16
II.2. Trets de personalitat	17
II.3. Seguretat i confiança	21
III. Prioritats a la vida.....	29
III.1. Transmissió de valors.....	30
III.2. Referents bàsics a la vida.....	35
IV. La família	40
IV.1. El paper de la família	41
IV.2. De quina família parlem?	42
IV.3. La paternitat.....	46

	<i>Pàgina</i>
V. El treball	48
V.1. El significat del treball.....	49
V.2. Actituds davant del treball	52
V.3. El dret al treball	54
VI. El lleure	56
VI.1. Importància i disposició del temps lliure	57
VI.2. El significat del lleure	60
VI.3. Activitats preferides	62
VII. Ètica i religió.....	66
VII.1. Relativisme moral	67
VII.2. Permissivitat social.....	73
VII.3. Tecnologia i bioètica.....	77
VII.4. Religió i Església	79
VIII. La política.....	82
VIII.1. Importància i significat de la política	83
VIII.2. Posicionament nacional i ideològic	88
VIII.3. Cultura participativa.....	91
VIII.4. Les institucions i els agents socials	97
VIII.5. El paper de l'Estat	106

I. Introducció

I.1. Presentació

- ❑ Catalunya, com tota la societat occidental, ha experimentat i està experimentant canvis profunds i substancials no només en la seva organització social, econòmica i institucional sinó també en els valors, actituds i estils de vida dels seus conciutadans. Estem vivint un moment de canvi apassionant i, alhora, desconcertant. No només a nivell social i polític, sinó també a nivell analític.
- ❑ Davant aquesta situació, tots els països i centres d'anàlisi i prospectiva social estan fent esforços per a detectar i, en la mesura del possible, mesurar i preveure, les tendències socioculturals i polítiques dels propers anys.
- ❑ La Generalitat de Catalunya, l'any 1992, a través de l'Institut Català d'Estudis Mediterranis, ja va fer un primer esforç de sistematització del que es va anomenar "el sistema de valors dels catalans". L'any 1996, l'Institut d'Estadística de Catalunya va encarregar una sèrie d'articles a científics socials de Catalunya compendiats en el volum "La societat catalana", de propera publicació, en el qual, Enric Renau, sociòleg i director de l'Institut DEP i d'aquest projecte que ara es presenta ja va marcar les línies del que havia de ser un Observatori Català dels Valors i Estils de Vida. En aquest sentit, Enric Renau, professor de la Universitat Pompeu Fabra va dirigir l'any 1992 l'estudi europeu sobre valors i estils de vida anomenat "Young-Adult Monitor". Aquest estudi, va ser impulsat per companyia americana Yankelovich, la qual destaca per ser la creadora del primer baròmetre sobre valors i estils de vida del món i, per tant, el millor referent per ser el de més llarga durada i dimensió.
- ❑ El Departament de Presidència de la Generalitat de Catalunya ha feta seva la idea de l'Observatori i ha encarregat, pensant en Catalunya, un primer estudi sobre els valors polítics, socials i culturals a l'Institut DEP. Aquest estudi que ara es presenta esdevé, per tant, la primera passa en la institucionalització de l'Observatori Català dels Valors i Estils de Vida. Una gran primera passa, donada la diversitat i extensió amb la que s'analitzen els temes tractats, però només una primera passa pel molt que resta per fer.

- ❑ La creació de l'Observatori Català dels Valors i els Estils de Vida és una iniciativa que té un gran interès perquè suposa estudiar periòdicament els canvis en valors i estils de vida de la nostra societat, descriure tendències de futur i, alhora realitzar exercicis prospectius que, amb el pas dels anys, es podran afinar cada cop més.
- ❑ Encara que els valors i estils de vida no varien d'un any a l'altre, la única manera de detectar tendències i preveure canvis és a través de l'anàlisi periòdic anual de les dimensions i espais on es genera el canvi social, el que ajuda a anticipar les noves tendències en estils i prioritats a la vida.
- ❑ En aquest sentit, l'important d'aquest estudi no és la xifra freda que pretén mesura objectivament una actitud o un comportament. L'important és fixar les bases que permetran detectar els canvis en propers estudis i generar el màxim de debat social al voltant de les aportacions d'aquesta recerca sociològica. Segur que hi ha aspectes dels nostres valors que agraden més a uns o a altres. Segur que algunes tendències són impossibles d'alterar. Però el simple coneixement de com som i com ens comportem en relació amb categories institucionals tan fonamentals com són la família, el treball i el lleure, els amics, l'ètica, la religió o la política, ja és un exercici saludable. També és un exercici positiu l'adonar-se que no és que s'hagin perdut els valors, sinó que aquests estan canviant, que pels catalans "tot no s'hi val" però si que és cert que conviu amb una pluralitat d'interessos, de valors i de referents
- ❑ Cal, per tant que els catalans reflexionem sobre nosaltres mateixos, que disposem de dades sobre nosaltres mateixos i que siguem capaços d'imaginar-nos el nostre propi futur. Hem d'aprendre del que es fa fora. Hem de conèixer les tendències que venen d'altres entorns. Però, bàsicament, ens hem de conèixer millor com a societat i, modestament, creiem que aquesta recerca que ara podran llegir aporta idees i reflexions que poden millorar el coneixement de nosaltres mateixos.

Enric Renau i Permanyer
Director

I.2. Objectius

- ❑ L'objectiu general d'aquest estudi és aportar una visió descriptiva de conjunt i insinuar possibles tendències de futur en relació als valors i estils de vida de la població catalana. Aquest objectiu general s'ha concretat en sis grans àrees d'interès, com són les prioritats vitals, la família, el treball, el lleure, l'ètica i la religió i la política. Dins cadascuna d'aquestes àrees es desenvolupen objectius més específics, que es detallen a continuació.
- ❑ Després d'una introducció dels objectius i la metodologia de recerca, l'estudi s'inicia amb un capítol II de contextualització dels valors en la societat catalana, en el qual s'aporten dades relatives als aspectes sociodemogràfics i psicosocials bàsics de la població. En el capítol III es passa revista als valors a transmetre als fills i als referents vitals dels catalans, és a dir, a les referències institucionals bàsiques que els catalans senten com a pròpies.
- ❑ En el capítol IV s'analitza la vigoroïtat de la família, el seu nou paper i estructura com a institució social i es recull l'opinió envers diferents models d'organització familiar i de la vida en parella. També es presta atenció a les pautes de fecunditat, i més concretament a la relació entre els desigs i les intencions de fecunditat dels catalans.
- ❑ En el bloc V s'estudia la importància, significat i actituds davant el treball, tot reflectint la significació, el contingut i les prioritats dels que el treball representa per als catalans, especialment posant èmfasi al canvi en els rols sexuals que s'està produint. Com a complement a la reflexió sobre el treball, el capítol VI està dedicat al significat social i a les activitats que els catalans desenvolupen en el seu temps de lleure i el seu conflicte-complementarietat amb el temps de treball.
- ❑ El capítol VII fa referència als valors ètics i religiosos en la societat catalana actual. S'avalua l'opinió dels catalans entorn qüestions relacionades amb la permissivitat social, les noves tecnologies, la bioètica, la religió i l'església.
- ❑ Finalment en el capítol VIII, que és en el que més s'ha aprofundit s'analitza la importància i el significat de la política en la societat catalana actual. També es reflexa el posicionament nacional i ideològic dels catalans, i la cultura participativa, les institucions, els agents socials i el paper de l'Estat.

B. Procés metodològic

1. Disseny del qüestionari
2. Treball de camp
3. Depuració i codificació de les dades
4. Gravació i processament estadístic de les dades
5. Anàlisi de les dades
6. Informe de resultats

C. Lectura de taules

- ☐ Per facilitar la lectura de les taules que s'inclouen en l'informe cal tenir present:
- Les bases que s'indiquen en l'última fila de la taules són les efectives, prèvies a l'aplicació del reequilibratge.
 - Si no s'indica el contrari, les dades de les taules estan en percentatge i la seva lectura és vertical.
 - Sempre que no s'especifiqui, cal sobreentendre que la base dels gràfics és la de la població total.
 - Les dades ombrejades de les taules reflecteixen informació clarament divergent a les dades globals.
 - La columna "segments destacats" d'algunes taules sintetitza els valors estadístics més representatius i que presenten un interès sociològic en l'anàlisi de les dades.
 - Totes les preguntes són tancades i amb possibilitat d'una única resposta.

II. El context dels valors de la societat catalana

II.1. Aspectes sociodemogràfics

- ❑ Tot seguit es presenta un marc sociodemogràfic de referència on s'explica la distribució per sexe, edat, nivell d'estudis, situació laboral, estatus social, origen, ascendència i hàbitat dels catalans. Aquest marc té interès en si mateix donat que, en ésser representatiu de la realitat i prendre com a referència la població general, ofereix **una radiografia actual de la població catalana**.
- ❑ Tanmateix i al llarg d'aquest informe, les dades relatives als valors dels catalans seran posades en relació amb algunes de les variables sociodemogràfiques que ara es presenten de manera agregada. Aquesta operació ajudarà a establir comentaris de síntesi i hipòtesis de conjunt per a cadascun dels capítols de l'informe.

A. Sexe i edat

- ❑ El sexe i l'edat són dimensions privilegiades per a l'estudi dels canvis dels valors i estils de vida que experimenta una societat a curt i mig termini.

Si es parteix de la hipòtesi que les diferències entre les opinions d'homes i dones i entre les diferents generacions de catalans són fonamentals per entendre la heterogeneïtat de valors existents en un moment concret, no ha d'estranyar que al llarg d'aquest informe es faci constant referència a aquestes variables.
- ❑ **Dels 6.090.040 catalans, la meitat són dones (51,2%) i l'altre meitat són homes (48,8%).**

La proporció d'homes sobre la de dones és lleugerament superior fins el segment d'entre 60 i 64 anys, tram d'edat en què s'inverteix aquesta tendència.
- ❑ La piràmide d'edats de la població catalana mostra una clara tendència vers l'**envelliment**, motivada per la davallada de la fecunditat d'ençà la dècada dels setanta i la millora de les condicions de vida.

II. El context dels valors

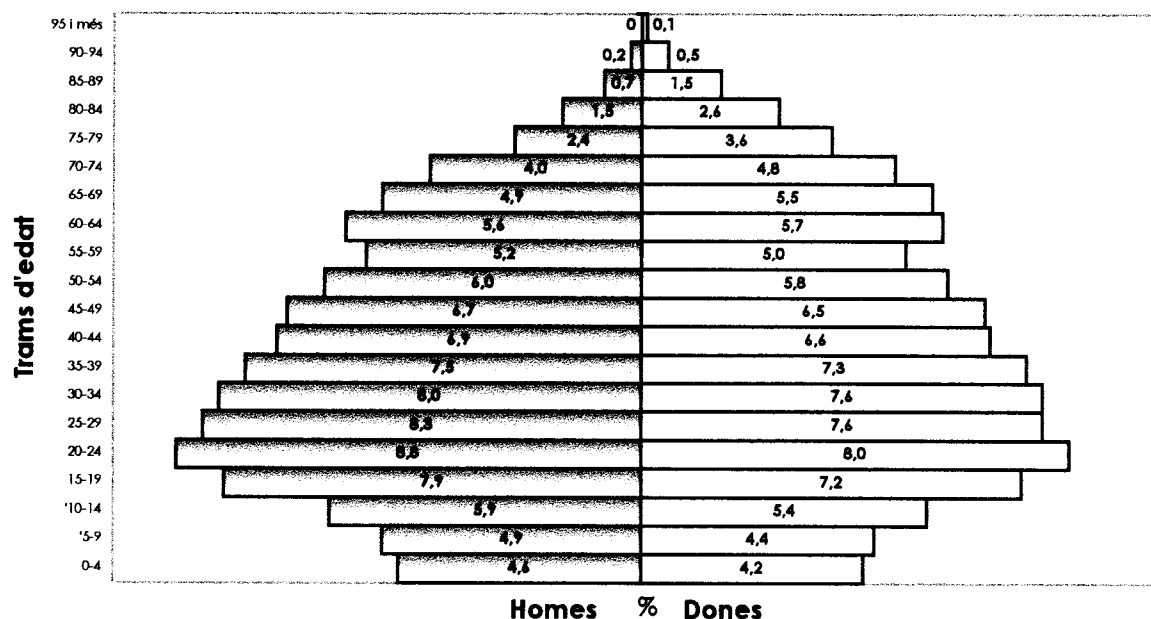
Els valors dels catalans

- Els **trams d'edat** amb els que s'ha agregat la població enquestada no són homogenis (ni des del punt de vista de l'amplitud de l'interval d'edats que cobreixen, ni del seu pes estadístic), i s'han pensat amb un criteri sociològic (joves: 18-24 i 25-34, madurs: 35-49 i 50-64, grans: 65 o més anys) de cara al creuament amb altres variables.

Taula 1: Trams d'edat amb els que s'ha agregat la població enquestada

Trams d'edat	Total
18-24	14,2
25-34	19,5
35-49	25,7
50-64	20,5
65 o més	20,1
Base	800

Estructura de la població catalana

Segons dades del 1996. Població total de Catalunya: 6.090.040
Font: Institut d'Estadística de Catalunya, 1998

- Demogràficament, una **generació** és un col·lectiu de persones que té en comú el fet d'haver nascut en un any o un període determinat. La idea de generació, però, conté també un **sentit històric**, la de compartir un moment propi amb les persones que tenen la mateixa edat o edats similars.

En aquest sentit, i seguint les dades empíriques, pot afirmar-se que **tots els grups d'edat tenen consciència de pertànyer a una generació diferenciada de la resta, si bé aquest fet resulta més evident entre els grans que entre els joves.**

Taula 2: La gent de la meua generació som d'una generació diferenciada de la resta

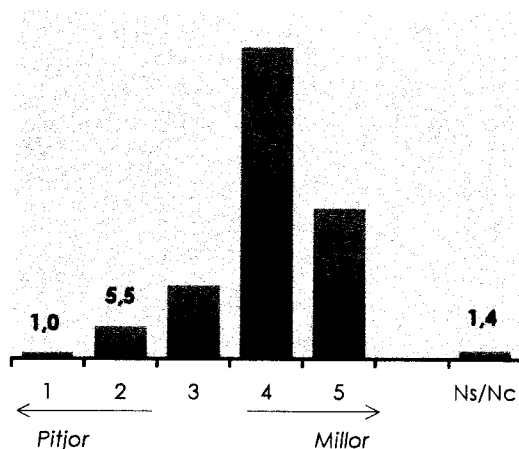
Grau d'acord	Total	Edat				
		18-24	25-34	35-49	50-64	65 o més
Molt d'acord	23,2	21,0	10,1	17,4	26,9	41,0
Més aviat d'acord	34,9	34,1	32,0	28,8	40,5	40,4
Més aviat en desacord	25,5	27,7	30,7	33,2	20,8	13,6
Molt en desacord	14,2	16,5	25,8	18,8	7,9	2,0
Ns/Nc	2,2	0,7	1,3	1,8	3,9	3,0
MITJANA	2,69	2,60	2,27	2,46	2,90	3,24
Base	800	114	155	205	163	163

Mitjana: De 1 = Molt en desacord a 4 = Molt d'acord

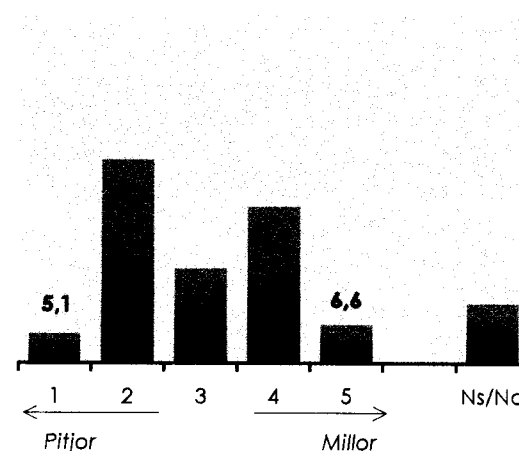
- ❑ Els catalans no només comparteixen la idea d'identificar-se amb la seva generació, sinó que a més consideren que la seva generació viu millor que la dels seus pares. El 79,5% dels catalans considera que les seves condicions de vida han millorat respecte la generació dels seus pares.
- ❑ Per contra, la població es mostra dividida en valorar les expectatives de futur de les noves generacions.

Si bé un 16,2% creu que els joves no patiran canvis substancials en la forma de vida, un 40% observa negativament el futur d'ells (considera que els hi anirà pitjor a la vida) i un 33,5% confia que els hi anirà millor.

En comparació amb la generació dels seus pares, com li ha anat la vida a la seva generació?

En comparació amb la seva generació, com creu que els pot anar a les generacions més joves?

B. Estudis

- El nivell d'estudis dels catalans ha millorat substancialment al llarg de les darreres dècades.

En l'actualitat el gruix de la població disposa d'un nivell d'estudis obligatori (42,4%) o de batxillerat (23,6%), essent molt remarcable la proporció d'universitaris (19,2%).

Els joves són, però, els més instruïts. La major part de les persones de 65 o més anys disposen d'estudis elementals o primaris. Per contra, quatre de cada deu persones d'entre 18 i 24 anys disposen d'estudis secundaris, i entorn una quarta part són diplomats o llicenciats.

- Les dades empíriques mostren algunes diferències importants per raó de sexe, i suggereixen el **menor accés històric de les dones a l'educació i, en particular, als nivells universitaris.**

Taula 3: Nivell d'estudis finalitzat, en relació al sexe i l'edat

Nivell d'estudis	Total	Sexe		Edat				
		Home	Dona	18-24	25-34	35-49	50-64	65 o més
Sense estudis/Elemental	14,7	10,6	18,6	2,2	1,3	10,6	21,5	35,0
Primaris	42,4	40,6	44,0	27,0	30,0	41,3	59,0	49,6
Batx. superior	23,6	27,3	20,1	44,1	37,8	23,6	11,3	7,8
Llicenciat/Diplomat	19,2	21,2	17,3	26,0	30,8	24,5	8,2	7,7
Base	800	388	412	114	155	205	163	163

C. Situació laboral

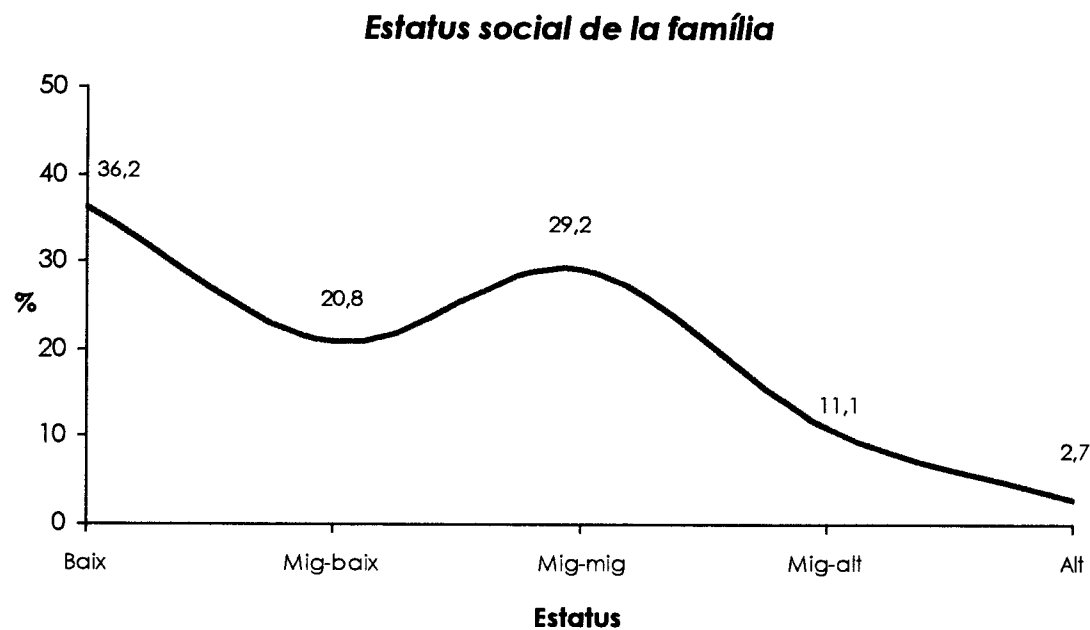
- ☐ La major part de la població catalana enquestada és assalariada (34,2%), jubilada o pensionista (24,7%). El 12% no treballa o es dedica a les feines domèstiques. Una de cada deu persones (8,2%) està en situació d'atur.
- ☐ En relacionar la situació laboral amb el sexe i l'edat dels catalans s'extreuen algunes idees d'interès:
 - El percentatge d'**homes** assalariats, jubilats, pensionistes, autònoms i empresaris és major que el de dones. En canvi, hi ha més **dones** sense treballar, que es dediquen a feines domèstiques i en situació d'atur.
 - Entre la població activa, el segment més afectat per l'**atur** és el que va dels **25 als 34 anys**.
 - El 59,1% dels joves d'entre **18 i 24 anys** són **estudiants**. Aquesta mateixa proporció és la d'assalariats per als que tenen entre 25 i 49 anys.

Taula 4: Situació laboral, en relació al sexe i a l'edat

Situació laboral	Total	Sexe		Edat				
		Home	Dona	18-24	25-34	35-49	50-64	65 o més
Assalariat	34,2	40,6	28,2	26,4	57,1	57,0	20,6	2,6
Jubilat/Pensionista	24,7	26,0	23,5	—	0,8	3,4	30,2	86,8
Sense treballar/ Feines de la llar	12,0	0,2	23,1	0,7	7,1	14,6	24,4	8,8
Autònom/Empresari	10,6	14,9	6,6	4,0	12,5	15,9	15,6	1,8
Estudiant	10,1	11,6	8,8	59,1	8,7	—	—	—
Aturat	8,2	6,8	9,5	8,7	13,8	9,1	9,2	—
Ns/Nc	0,2	—	0,3	1,1	—	—	—	—
Base	800	388	412	114	155	205	163	163

D. Estatus social

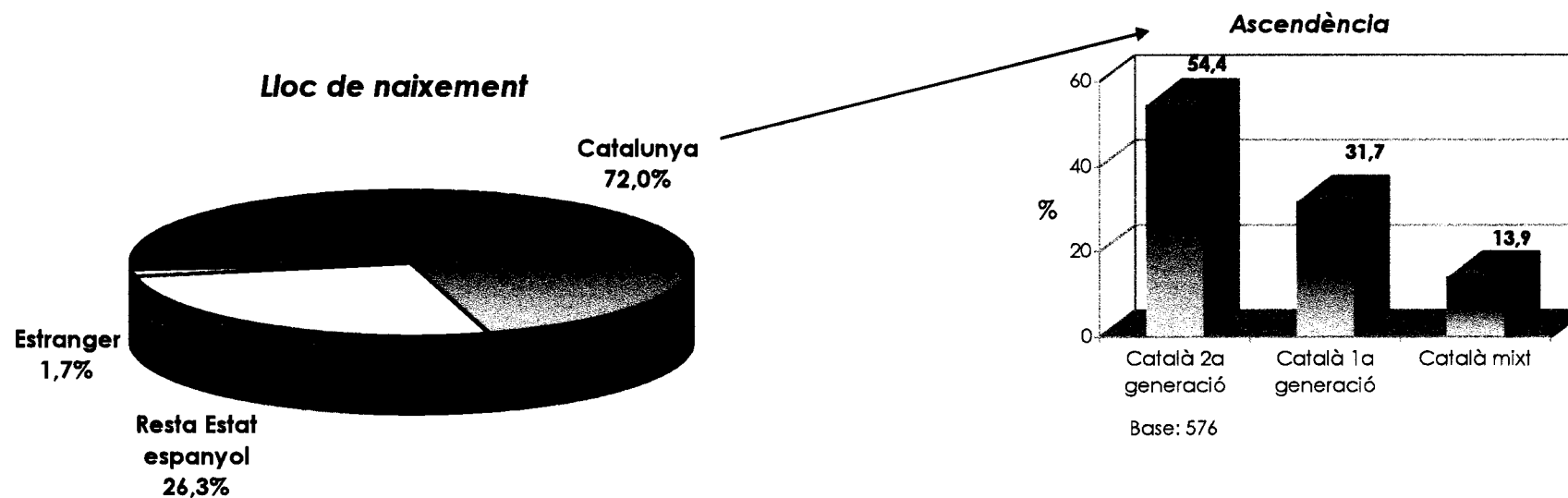
- ☐ La majoria dels catalans pertany a una classe mitjana-mitjana o baixa. Només el 2,7% pertany a l'estatus alt, i l'11,1% al mitjà alt¹.

¹ Per a calcular l'estatus social s'ha seguit la metodologia recomanada per Esomar (European Society for Opinion and Marketing Research), que combina variables relatives a la formació i a l'ocupació dels caps de família.

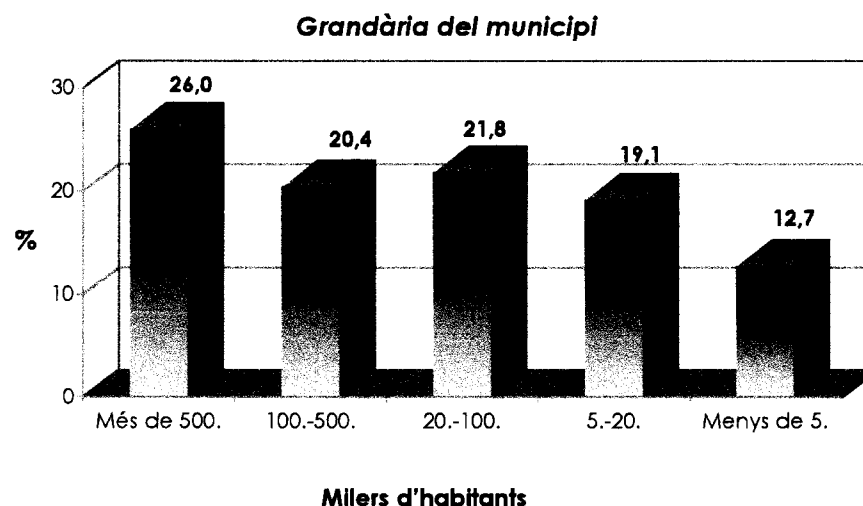
E. Origen i ascendència

- El 72% de la població és nascuda a Catalunya, el 26,3% a la resta de l'Estat espanyol i l'1,7% a d'altres països del món.
- Dels nascuts a Catalunya, el 54,4% és fill de pares catalans (un 39,2% del total de catalans), el 31,7% fill de pares immigrants (un 22,8% del total), i el 13,9% fill d'una parella mixta (un 10% del total).

F. Hàbitat

- **La població catalana és eminentment urbana:** un 21,7% resideix en municipis de 20 a 100 mil habitants i el 46,4% viu en municipis de més de 100 mil habitants.
- El conjunt de l'Àrea metropolitana de Barcelona aplega el 69,7% de la població catalana. Només a la ciutat de Barcelona s'hi troba el 26%.

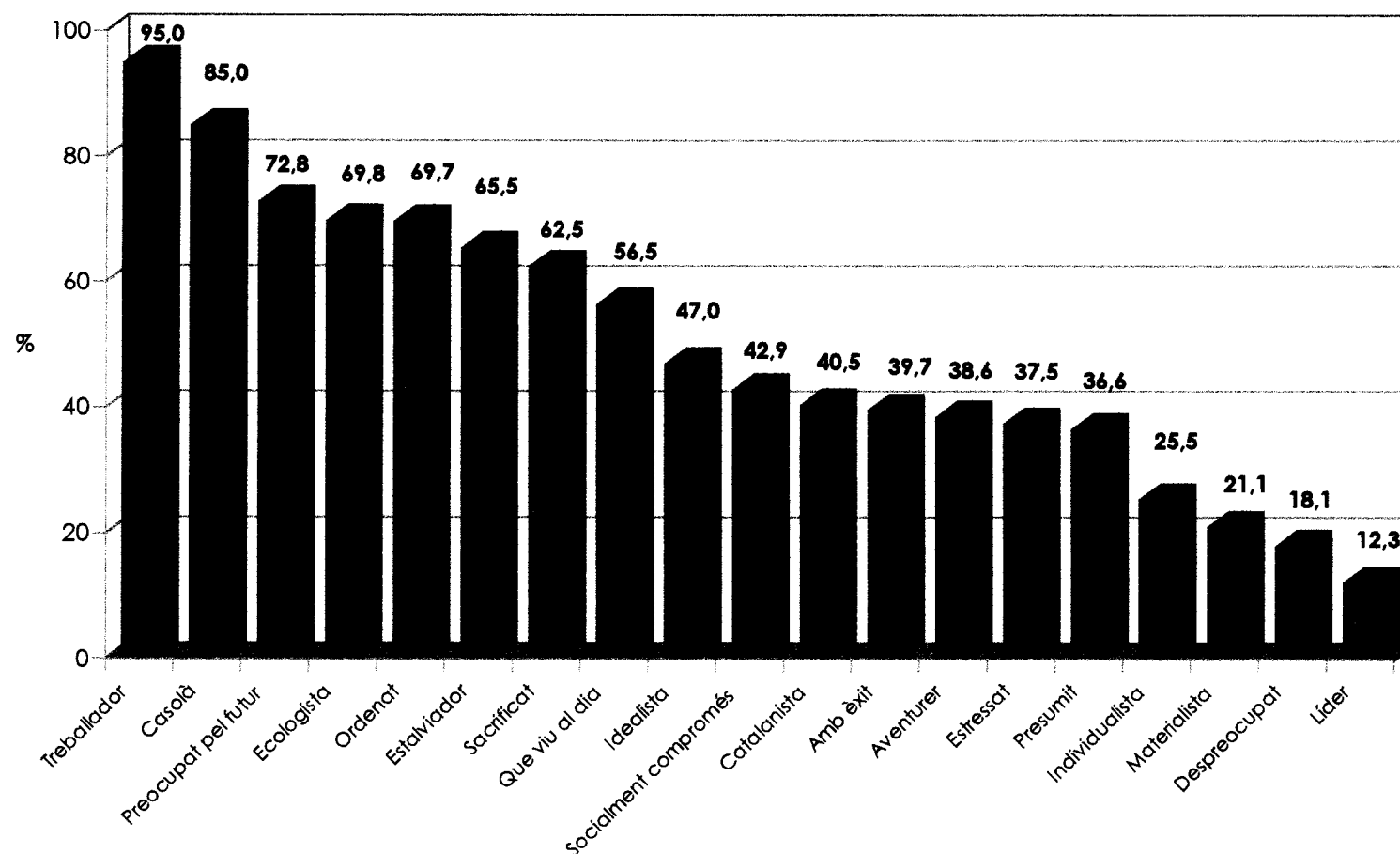
II.2. Trets de personalitat

- ❑ **Les bases de la personalitat individual són també les bases de la personalitat col·lectiva o social.** És per això que s'ha volgut preguntar a la població per la seva identificació amb un conjunt de trets de personalitat. En l'anàlisi de les dades, aquests trets de personalitat s'han relacionat amb una sèrie de valors i estils de vida, als que s'aniran fent algunes referències al llarg de l'informe.
- ❑ En aquest sentit es pot afirmar que els trets de personalitat amb els que s'identifica la major part dels catalans es fonamenten en **els valors tradicionals del treball i la família**.
 - És així com un 95% de la població catalana es considera treballadora i un 85% casolana.
 - Altres valors tradicionals amb els que s'identifiquen els catalans són el d'estalviador (65,5%) i el de sacrificat (62,5%).
- ❑ **La preocupació i incertesa pel futur és un valor tradicional que perviu en la nostra època.** Un 72,8% de la població s'hi identifica amb ell.
 - De manera significativa, amb aquest tret s'identifica el 81,1% dels joves d'entre 18 i 24 anys (mentre que només el 63,9% dels que tenen 65 anys o més), cosa que pot resultar contradictòria amb una certa catalogació dels joves com a persones despreocupades.
- ❑ Simultàniament, **emergeixen nous valors de tipus post-material i nous estils de vida**, que contribueixen a definir la identitat de cada cop més catalans.
 - Entre els valors post-materials s'han inclòs els trets d'ecologista, que viu al dia, socialment compromès i aventurer.
- ❑ Per la seva banda, els valors associats a **l'èxit i la competitivitat**, en voga des de la meitat dels vuitanta i primers noranta (època de bonança econòmica) i associats a un cert **yuppisme**, resulten globalment poc rellevants i, sense disposar de dades comparatives, pot suggerir-se una davallada de la seva importància.
 - Els trets de personalitat amb els que s'han identificat els valors associats a l'èxit i la competitivitat són treballador, estressat, individualista, materialista i líder.

□ Aquestes afirmacions generals poden matisar-se tot tenint en compte que:

- Entre les generacions **grans** sobresurten els valors i els trets de personalitat tradicionals (treballador, casolà, ordenat, estalviador, sacrificat). Entre els **joves**, els post-materialistes (ecologia, viure al dia, idealisme, compromís social, aventura, èxit a la vida). En el segment que va dels 34 als 45 anys és on es troben més catalans identificats amb valors associats a l'èxit i la competitivitat, fet que confirma la davallada d'aquests valors (no solen identificar-se amb ells els més joves).
- Entre les **dones** destaquen els trets de casolana, ordenada, estalviadora, estressada i presumida. Entre els **homes**, en canvi, altres de més post-materialistes com amant del dia a dia, aventurer, individualista o despreocupat.
- Les **persones sense o amb pocs estudis** tenen valors i estils de vida més pragmàtics i tradicionals (treballador, casolà, ordenat, estalviador, sacrificat). Les **persones amb més estudis**, en canvi, acostumen a ser més idealistes i compromeses amb la societat i el país. Comparativament, també són persones que es veuen a si mateixes amb més èxit a la vida i líders.

Identificació amb els següents trets de personalitat

Taula 5: Identificació amb els següents trets de personalitat, en relació al sexe, l'edat i el nivell d'estudis

Trets de personalitat	Total	Sexe		Edat					Nivell d'estudis			
		Home	Dona	18-24	25-34	35-49	50-64	65 o més	Sense estudis	Primaris	Batx superior	Llicenciat/ Diplomàt
Treballador	95,0	94,7	95,3	87,4	95,2	97,5	94,4	97,7	99,5	95,5	93,6	92,1
Casolà	85,0	82,9	97,5	75,5	73,9	89,7	91,3	90,1	90,7	89,7	74,8	83,0
Preocupat pel futur	72,8	71,8	73,7	81,1	73,1	74,5	73,4	63,9	69,6	72,7	74,8	73,4
Ecologista	69,8	70,1	69,6	68,9	68,3	76,5	70,2	63,0	64,9	68,0	74,0	72,8
Ordenat	69,7	61,5	77,4	58,0	55,1	70,7	76,1	84,2	76,2	75,3	60,9	62,8
Estalviador	65,5	60,4	70,4	60,3	56,8	61,8	76,1	71,7	78,1	70,0	54,6	59,3
Sacrificat	62,5	63,3	61,8	48,0	51,8	64,1	68,6	75,1	68,3	68,8	52,0	57,5
Que viu al dia	56,5	59,8	53,4	75,7	72,1	53,5	45,1	43,3	35,8	55,0	61,5	69,3
Idealista	47,0	47,2	46,8	54,0	52,1	48,2	45,1	37,5	34,0	40,2	54,7	62,3
Socialment compromès	42,9	43,4	42,4	42,4	48,4	48,9	40,6	32,5	32,2	40,6	44,5	53,0
Catalanista	40,5	39,8	41,2	34,1	41,7	28,0	51,8	48,4	38,0	41,0	39,9	41,8
Amb èxit	39,7	39,9	39,5	44,6	43,3	36,6	39,6	36,8	30,3	37,0	43,4	47,9
Aventurer	38,6	43,9	33,5	70,5	54,7	33,7	26,1	19,3	24,4	33,1	48,5	49,1
Estressat	37,5	33,0	41,7	39,3	35,9	46,9	37,8	25,4	38,0	40,7	35,2	32,5
Pressumit	36,6	27,3	45,5	40,8	35,8	31,1	38,2	39,9	34,7	36,2	36,3	39,1
Individualista	25,5	29,2	22,1	25,5	31,6	24,5	26,7	19,7	17,5	27,5	25,0	28,1
Materialista	21,1	23,9	18,4	21,0	27,3	22,3	18,4	16,2	21,7	23,7	16,9	19,5
Despreocupat	18,1	26,9	9,8	33,7	19,2	15,7	15,5	11,5	14,8	17,0	23,4	16,7
Líder	12,3	12,2	12,4	9,6	19,8	11,3	11,5	9,1	8,6	9,9	12,0	20,9

LECTURA HORIZONTAL

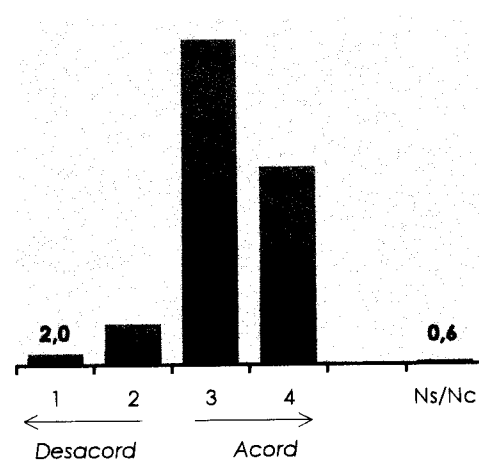
II.3 Seguretat i confiança

- ☐ Majoritàriament els catalans es defineixen a si mateixos com a **persones felices i satisfetes amb la seva pròpia vida**. La situació econòmica i laboral és un important condicionant d'aquests aspectes.
 - Els jubilats i assalariats són els col·lectius que se senten més satisfets, mentre que els aturats són els que s'hi senten menys.
- ☐ La satisfacció personal i la salut són aspectes íntimament relacionats, i en aquest sentit no sobta que **el 84,6% de la població afirmi que el seu estat de salut és bo o molt bo**.
- ☐ **Els catalans tenen molt clar quins són els seus objectius vitals**, com ho demostra el fet que el 91,8% de la població estigui d'acord amb l'afirmació "sé el que vull a la vida".
- ☐ A més, **més del 60% dels enquestats afirma sentir-se segur de la seva situació econòmica**. Per contra, però, no es pot menysprear que un 37,5% no té aquesta sensació de seguretat.
 - Els estudiants i els aturats són els dos segments que manifesten una sensació d'inseguretat econòmica major. En el mateix sentit, és remarcable advertir que les persones que no treballen o que fonamentalment es dediquen a les feines domèstiques, els assalariats i jubilats, se senten, en general, segures de la seva situació econòmica.

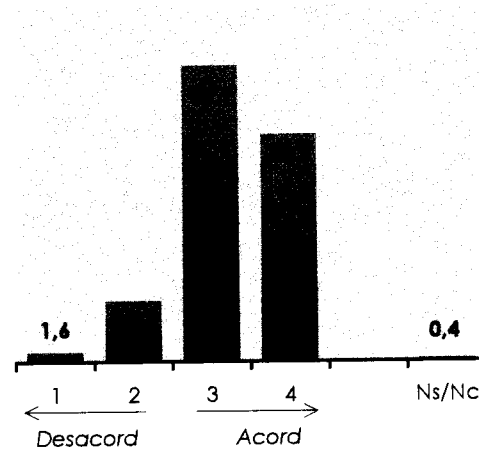
II. El context dels valors

Els valors dels catalans

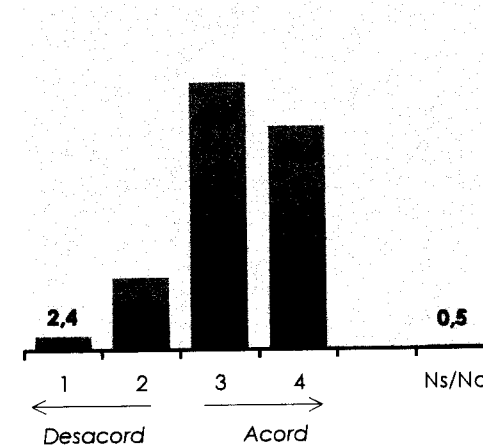
Sóc una persona feliç

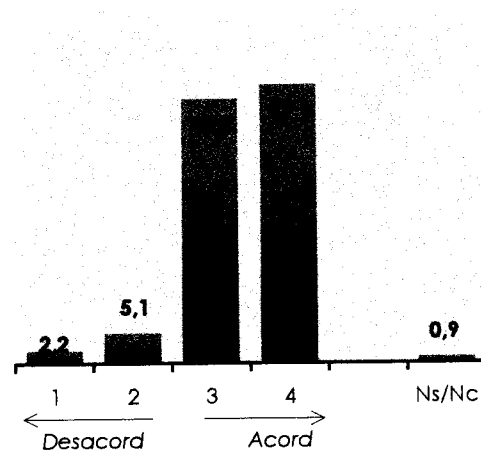
Em sento satisfet amb la meua pròpia vida

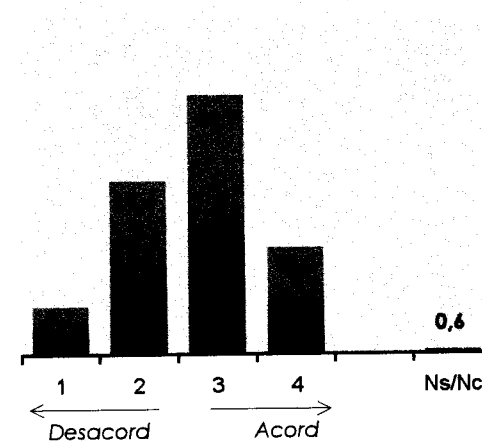
Tinc una bona salut

Sé el que vull a la vida

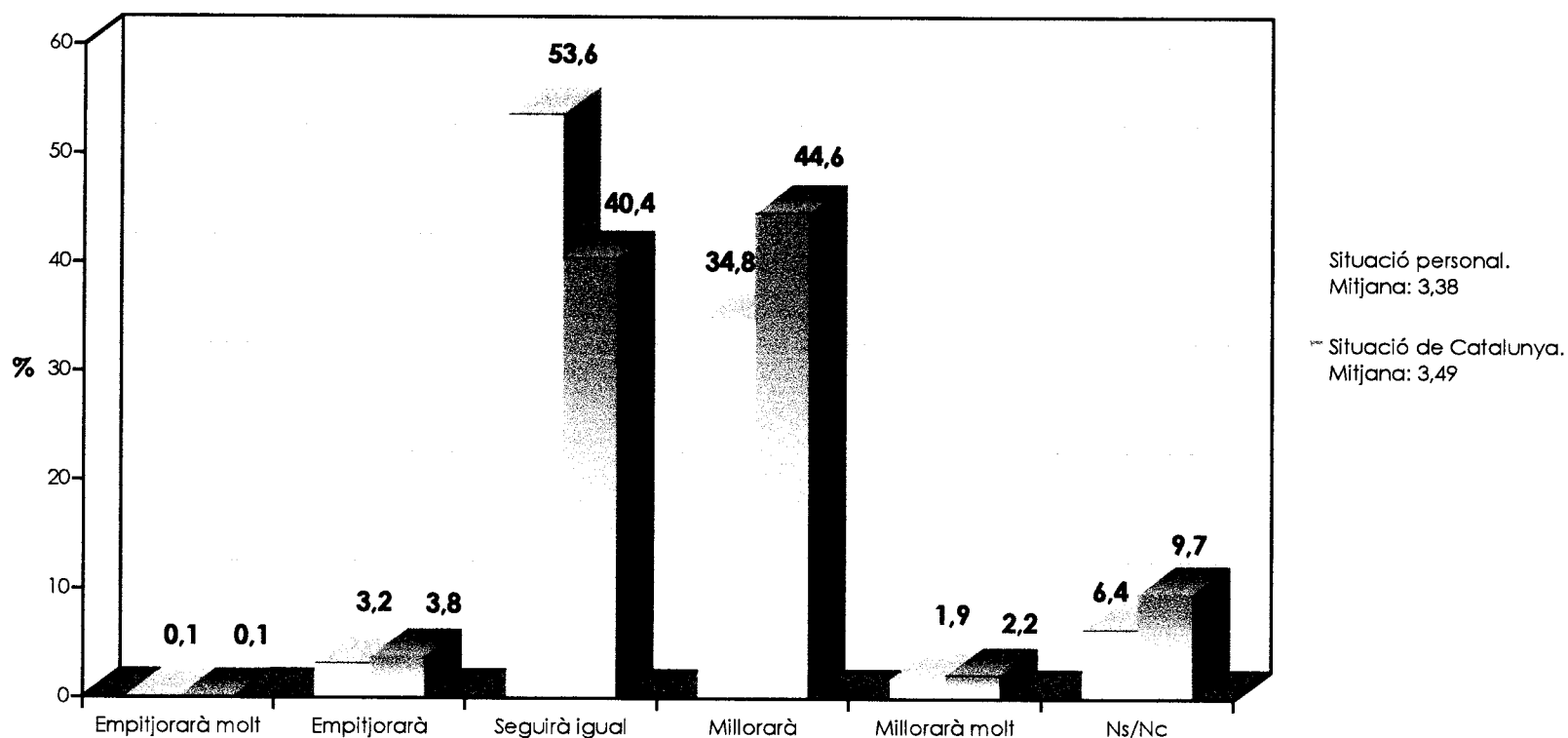

Em sento segur de la meua situació econòmica

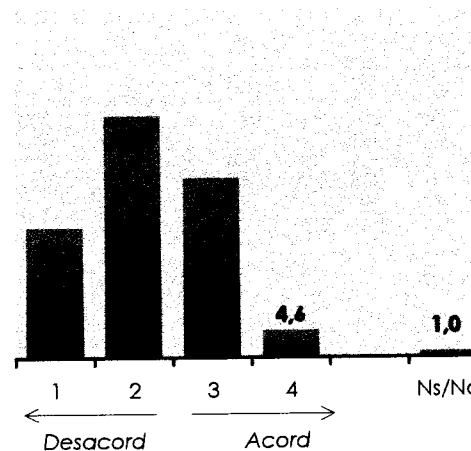
- **Els catalans veuen el futur amb optimisme.** La situació de Catalunya és vista d'una manera més optimista que la pròpia, el qual suggereix **una certa reserva a parlar de les expectatives personals**. El fet que només el 3,2% de la població consideri que la seva situació personal empitjorarà al llarg del proper any dóna consistència a aquesta idea.

**Com creu que evolucionarà
la seva situació personal i la de Catalunya en el pròxim any**

- **Malgrat aquesta sensació de satisfacció amb la pròpia vida i de seguretat personal, els catalans són força desconfiats i no sempre es refien del que d'entrada altres persones puguin dir-los o aconsellar-los.**
- Les persones amb un nivell econòmic baix es mostren més reticents a refiar-se dels altres que les que tenen un nivell econòmic alt.
 - Els homes mostren una lleugera tendència a ser més desconfiats que les dones.

Normalment em refio de les coses que la gent diu o fa

- ❑ Encara que els catalans no acaben de confiar en el proïsme, sí que ho fan dels col·lectius professionals propers al ciutadà com són el de metges, mestres, policia, periodistes, empresaris o funcionaris públics.

Cal destacar la poca confiança que els catalans dispositen en el capellans i, sobre tot, en la classe política.

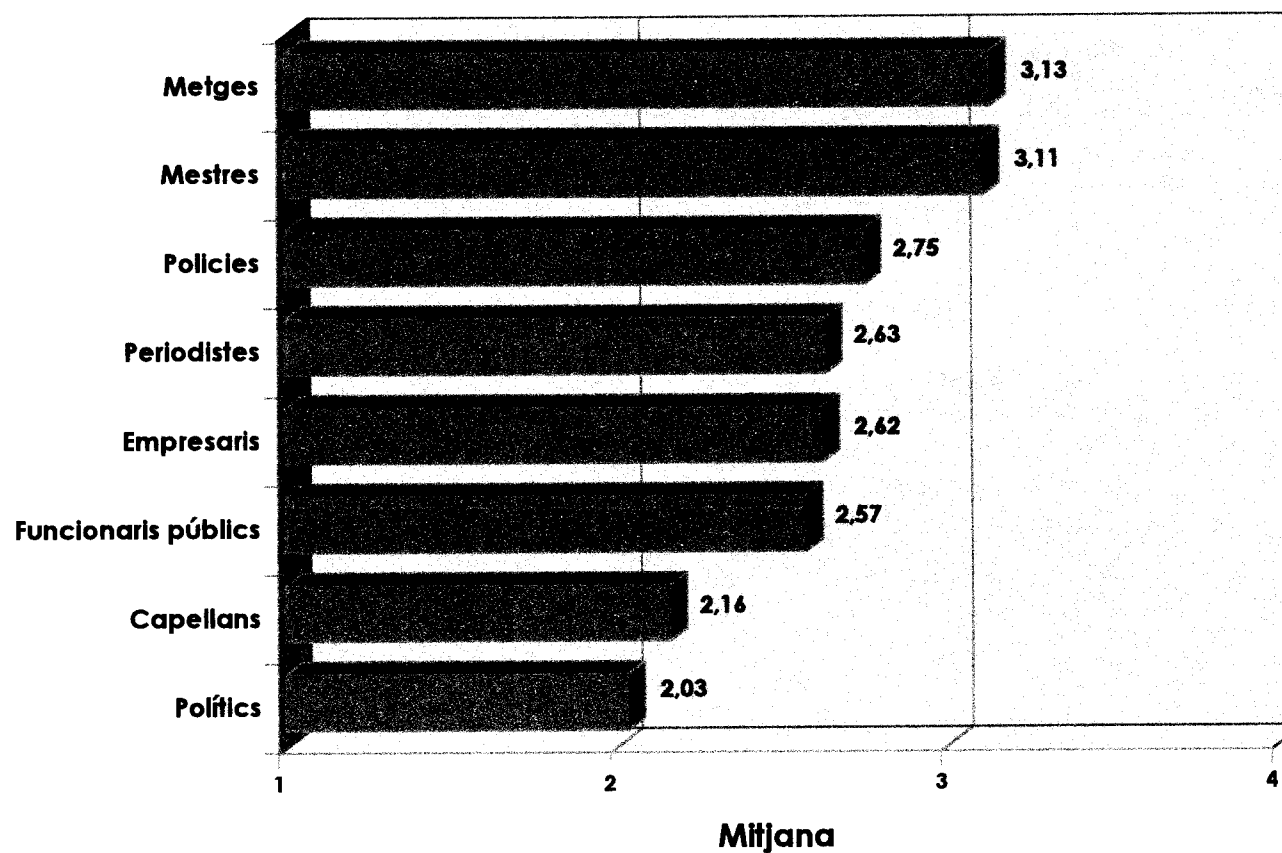
Taula 6: Quina confiança li mereixen els següents col·lectius?

Col·lectius	MITJANA	Grau de confiança				
		Molta	Força	Poca	Gens	Ns/Nc
Metges	3,13	25,6	61,0	9,4	1,7	2,3
Mestres	3,11	25,7	56,3	12,5	1,4	4,1
Polícies	2,75	15,0	49,7	25,8	6,8	2,7
Periodistes	2,63	9,0	49,0	29,5	7,3	5,2
Empresaris	2,62	9,2	46,0	31,0	6,5	7,3
Funcionaris públics	2,57	8,5	45,4	33,3	7,8	5,0
Capellans	2,16	6,0	28,3	36,2	24,7	4,8
Polítics	2,03	2,4	22,7	47,7	24,2	3,0

Mitjana: De 1 = Gens a 4 = Molta confiança

LECTURA HORIZONTAL

Quina confiança li mereixen els següents col·lectius?
Mitjana de les valoracions

Mitjana: 1 = Gens a 4 = Molta confiança

- ❑ Una segona lectura de les dades **matissa les idees exposades més amunt**.
- ❑ Així doncs, dels **metges i mestres**, que són els col·lectius que més confiança inspiren als catalans, cal tenir present que:
 - Els metges mereixen força més confiança als homes que a les dones.
 - La figura del mestre continua sent molt important en els petits municipis, en contrast amb la gran ciutat.
- ❑ Els **policies, periodistes, empresaris i funcionaris públics** mereixen, en general, força confiança a més de la meitat dels catalans, però hi ha diferències significatives segons els segments:
 - Els policies gaudeixen de més acceptació entre la població gran que entre els joves, i més entre les persones sense estudis que entre els diplomats i llicenciats universitaris.
 - Els periodistes gaudeixen de molta menys confiança entre els habitants de Barcelona ciutat que entre els de les poblacions menors de 5.000 habitants.
 - Els funcionaris públics són objecte d'una major confiança en les petites poblacions que a Barcelona ciutat, entre els jubilats més que entre els estudiants i entre els que disposen d'estudis primaris i batxillerat elemental més que entre els que disposen de batxillerat superior o són llicenciats o diplomats.
- ❑ Els **capellans i els polítics** són els col·lectius pitjor situats en el rànquin de valoracions, mereixent en general poca confiança entre la població. Cal tenir present, a més, el següent:
 - Els capellans són objecte d'una major confiança entre els majors de 65 anys que entre els joves, més entre els jubilats que entre els aturats, assalariats i estudiants. Tanmateix, les persones sense estudis confien més en els capellans que els que disposen de batxillerat superior.
 - Els polítics gaudeixen de força menys confiança entre les generacions joves que entre les grans. Els aturats i els estudiants són els col·lectius que menys es refien dels polítics.

Taula 7: Col·lectius que mereixen molta i força confiança

Col·lectius	Molta i força confiança	Segments destacats	%
Metges	86,6	▲ Homes	90,2
		▼ Dones	83,2
Mestres	81,9	▲ Poblacions de menys de 5.000 habitants	85,4
		▼ Barcelona ciutat	76,7
Policies	64,7	▲ Majors de 65 anys	72,7
		▼ Persones d'entre 18 i 24 anys	55,6
		▲ Persones sense estudis	78,5
		▼ Diplomats i llicenciats	56,6
Periodistes	57,9	▲ Poblacions de menys de 5.000 habitants	63,1
		▼ Barcelona ciutat	48,3
Empresaris	55,1	▲ Autònoms i empresaris	66,2
		▲ Poblacions de menys de 5.000 habitants	65,0
		▼ Estudiants	46,9
		▼ Barcelona ciutat	46,1
Funcionaris públics	53,9	▲ Poblacions de menys de 5.000 habitants	63,6
		▲ Jubilats	61,7
		▲ Estudis primaris i batxillerat elemental	60,7
		▼ Barcelona ciutat	47,2
		▼ Batxillerat superior i llicenciats i diplomats	45,2
Capellans	34,3	▼ Estudiants	41,7
		▲ Majors de 65 anys	54,6
		▲ Jubilats	53,1
		▲ Persones sense estudis	45,6
		▼ Batxillerat superior	24,1
		▼ Aturats	23,9
		▼ Assalariats	23,1
		▼ Persones d'entre 25 i 34 anys	14,6
Polítics	25,1	▼ Estudiants	16,5
		▲ Persones d'entre 50 i 64 anys	29,3
		▲ Majors de 65 anys	28,5
		▼ Persones d'entre 18 i 24 anys	18,0
		▼ Aturats	18,0
		▼ Estudiants	16,3

III. Prioritats a la vida

III.1. Transmissió dels valors

- ☐ Atenent a les dades empíriques i d'acord amb allò que ja s'insinuava en el capítol anterior, en la transmissió de valors de pares a fills, els catalans destaquen més els valors de tipus post-material i tradicionals que els vinculats al lucre, el prestigi social o la fe religiosa.
- ☐ És així que **el respecte per a la gent gran és l'aspecte que un major nombre de catalans considera com a molt important per a transmetre a les futures generacions.**
 - Aquest fet pot resultar contradictori amb algunes idees estereotipades sobre la relació entre les generacions, i cal contextualitzar-lo en l'escenari demogràfic de la Catalunya actual (progressivament més envellit) i en la reestructuració de la família, com a institució social bàsica.
- ☐ **Aproximadament dues terceres parts dels catalans consideren que el respecte per la natura, les bones maneres, la igualtat entre els sexes i el sentit de la responsabilitat social són valors importants a transmetre de pares a fills.** En aquest marc no ha d'estranyar que la tolerància envers les idees diferents a les pròpies sigui també un valor important.
- ☐ **Les tradicions culturals de Catalunya, l'afany de superació personal i l'esperit d'estalvi són valors molt importants a transmetre per un terç dels catalans.** Aquests valors no resulten importants per a una proporció que oscil·la entre el 10% i 20% de la població i passen, a més, pel davant de l'interès per les noves tecnologies i del no voler donar tanta importància als diners.
- ☐ **Només dos de cada deu catalans consideren que la fe religiosa és un valor important a transmetre de pares a fills.** El 17,9% de la població considera que és un valor que té una importància nul·la per a les properes generacions.

Taula 8: En la transmissió de valors de pares a fills, quina importància tenen els següents aspectes?

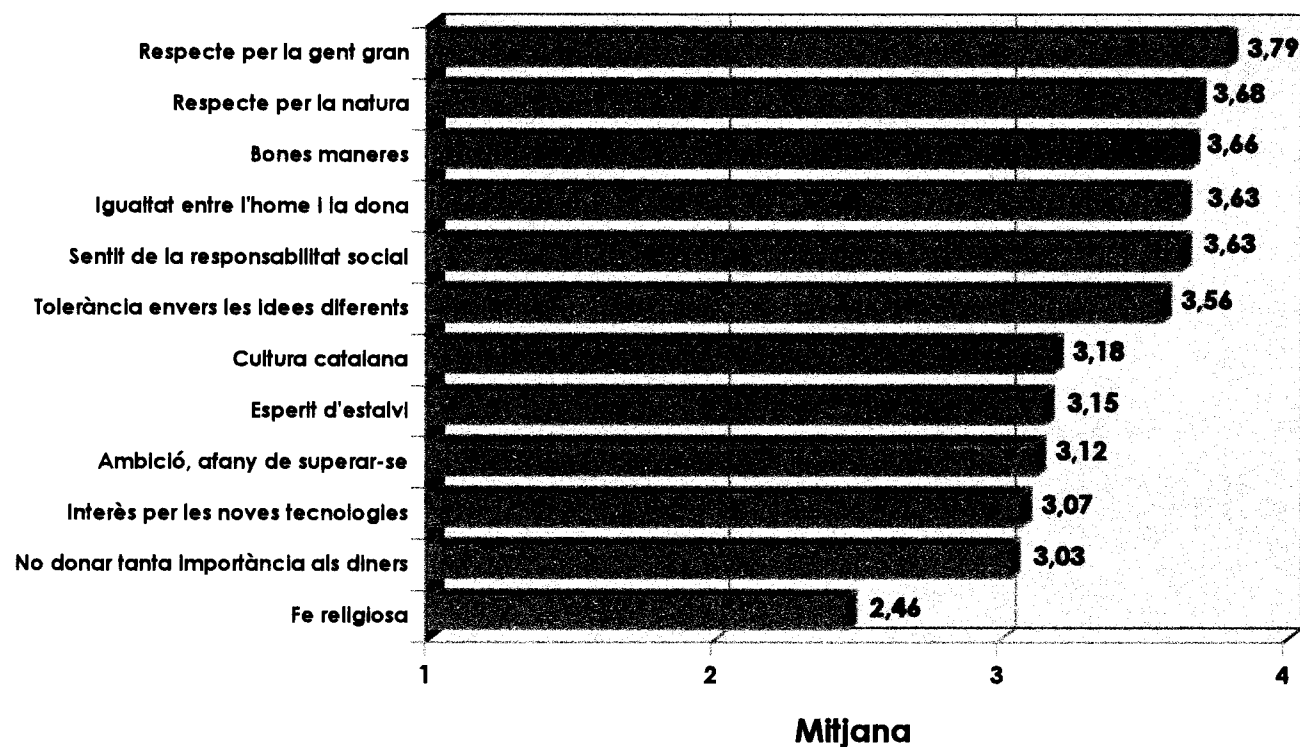
Aspectes	MITJANA	Grau d'importància				
		Molt	Força	Poc	Gens	Ns/Nc
Respecte per a la gent gran	3,79	78,8	20,9	0,1	—	0,2
Respecte per la natura	3,68	69,3	29,4	1,1	—	0,2
Bones maneres	3,66	66,3	32,7	0,7	0,1	0,2
Igualtat entre l'home i la dona	3,63	66,9	29,2	2,5	0,9	0,5
Sentit de la responsabilitat social	3,63	64,0	34,0	1,2	0,2	0,6
Tolerància envers les idees diferents	3,56	58,6	37,7	2,8	0,2	0,6
Cultura catalana	3,18	33,7	51,8	10,3	3,0	1,2
Esperit d'estalvi	3,15	31,8	51,3	14,2	1,5	1,2
Ambició, afany de superar-se	3,12	33,3	48,8	11,9	4,7	1,3
Interès per les noves tecnologies	3,07	27,5	53,7	13,8	3,6	1,4
No donar tanta importància als diners	3,03	27,2	50,3	19,1	2,7	0,7
Fe religiosa	2,46	17,3	29,0	34,5	17,9	1,3

Mitjana: De 1 = Gens a 4 = Molt important

LECTURA HORIZONTAL

En la transmissió de valors de pares a fills, quina importància tenen els següents aspectes?

Mitjana de les valoracions

Mitjana: 1 = Gens a 4 = Molt important

- L'anàlisi de les dades ofereix una gran quantitat de **matisos a aquestes afirmacions generals**, que resulta interessant de tenir en compte:
- Hi ha canvis importants en el rànquin de valors a transmetre als fills, que queden clarament reflectits en les **opinions que tenen joves i grans**. És així com, les bones maneres (urbanitat), la cultura catalana i la fe religiosa són valors molt més importants per als majors de 65 anys que pels que tenen d'entre 18 i 24.
 - Tot i que **homes i dones** mostren opinions molt homogènies respecte el que és important i el que no a transmetre als fills, hi ha algunes diferències significatives. L'ambició i l'afany de superació personal i l'interès per les noves tecnologies són valors més importants per als homes que per a les dones. La fe religiosa i l'esperit d'estalvi, en canvi, esdevé el contrari, i són les dones les més partidàries de transmetre-la.
 - El **nivell d'estudis** explica també algunes diferències. Els diplomats i llicenciats són més partidaris de transmetre als seus fills valors relacionats amb la tolerància que amb les bones maneres, la cultura catalana i l'esperit d'estalvi. Les persones sense estudis, en canvi, són més partidàries d'educar els fills en les bones maneres i menys de l'esperit d'estalvi.
 - De la segmentació per **categories professionals**, és remarcable la importància que autònoms i empresaris donen a l'esperit de superació. Dels assalariats destaca la importància que atorguen al sentit de la responsabilitat social i dels aturats la igualtat entre l'home i la dona.
 - Finalment, cal remarcar que el respecte per la natura és un valor netament **urbà** i la cultura catalana més important en els **nuclis rurals**.

Taula 9: Aspectes considerats com a molt importants en la transmissió de valors de pares a fills

Aspectes	Molt important	Segments destacats	%
Respecte per a la gent gran	78,8		
Respecte per la natura	69,3	▲ Barcelona ciutat	71,4
		▲ Poblacions entre 100 i 500 mil habitants	74,3
		▼ Poblacions de menys de 5.000 habitants	59,6
Igualtat entre l'home i la dona	66,9	▲ Aturats	81,5
Bones maneres	66,3	▲ Majors de 65 anys	75,1
		▲ Persones sense estudis	70,2
		▼ Diplomats i llicenciats	60,9
		▼ Persones d'entre 18 i 24 anys	50,7
Sentit de la responsabilitat social	64,0	▲ Persones d'entre 35 i 49 anys	71,6
Tolerància envers les idees diferents	58,6	▲ Assalariats	70,8
		▲ Diplomats i llicenciats	67,0
Cultura catalana	33,7	▲ Majors de 65 anys	49,1
		▲ Poblacions de menys de 5.000 habitants	46,1
		▼ Diplomats i llicenciats	24,7
Ambició, afany de superar-se	33,3	▲ Autònoms i empresaris	40,5
		▲ Aturats	39,1
		▲ Homes	37,0
		▼ Estudiants	28,8
Esperit d'estalvi	31,8	▲ Persones amb estudis primaris	37,5
		▲ Dones	36,1
		▼ Diplomats i llicenciats	25,9
Interès per les noves tecnologies	27,5	▲ Homes	30,9
		▼ Dones	24,2
No donar tanta importància als diners	27,2		
Fe religiosa	17,3	▲ Majors de 65 anys	39,8
		▼ Persones d'entre 18 i 24 anys	3,2

III.2. Referents bàsics a la vida

- Els valors tradicionals de la família i el treball són els principals referents vitals dels catalans. En segon terme apareix l'àmbit de l'amistat i la disposició de criteris ètics des dels que articular el comportament individual.

En el mig del rànquin, el temps lliure (un valor post-material emergent), el País i el diner es conformen com a referents globalment importants, tot i que en un sentit relatiu i no del tot generalitzable.

La religió i la política, en canvi, són referents molt poc importants entre els catalans, si bé i com s'anirà veient, per alguns segments de la població és tot el contrari.

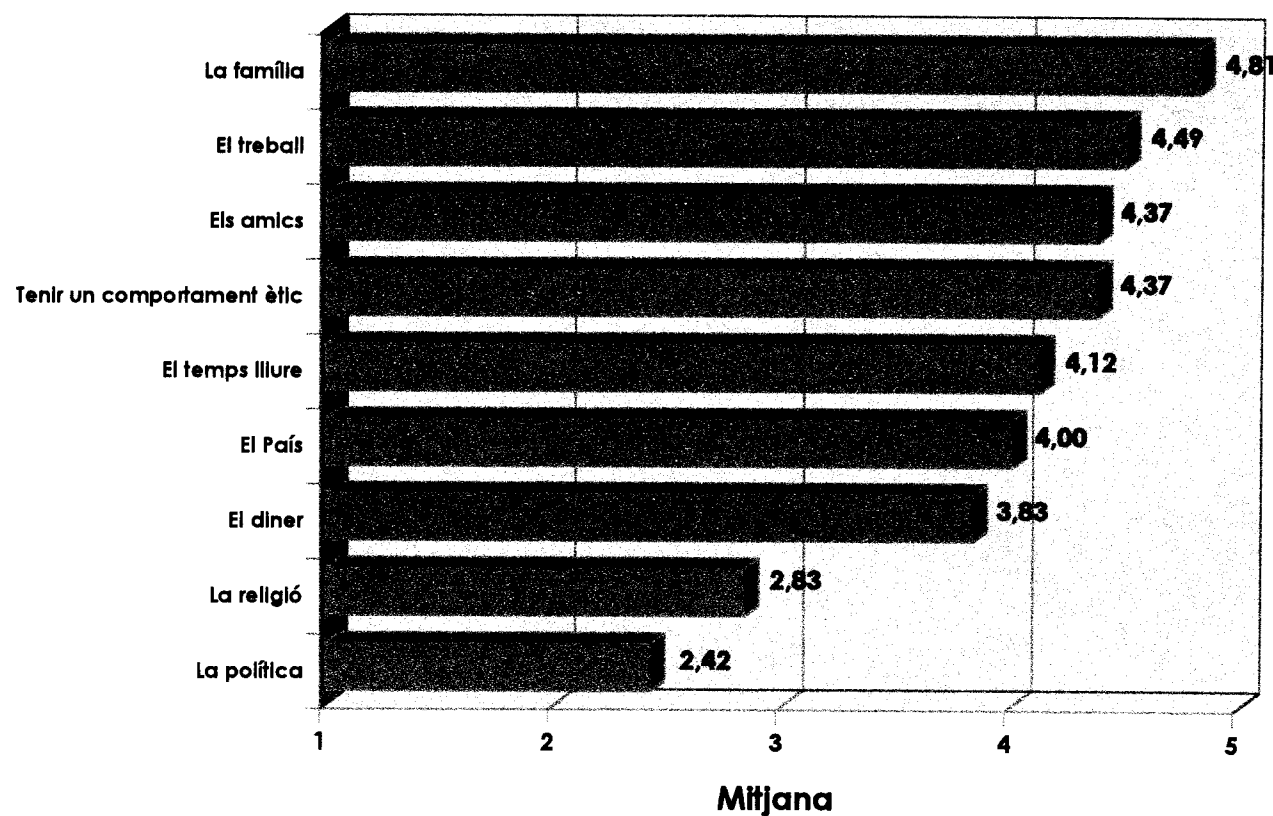
Taula 10: Fins a quin punt són importants en la seva vida els següents aspectes?

Aspectes	MITJANA	Grau d'importància					
		Molt	Força	Important	Poc	Gens	Ns/Nc
La família	4,81	84,8	11,6	3,0	0,6	—	—
El treball	4,49	62,7	26,1	9,2	1,0	0,1	0,9
Els amics	4,37	55,1	29,8	12,6	2,0	0,5	—
Tenir un comportament ètic	4,37	53,5	30,1	14,7	0,5	0,5	0,7
El temps lliure	4,12	38,3	38,5	19,9	3,0	—	0,3
El País	4,00	39,0	30,9	22,0	5,2	2,1	0,8
El diner	3,83	25,2	39,8	28,8	5,6	0,6	—
La religió	2,83	13,8	15,6	26,0	27,9	16,1	0,6
La política	2,42	5,2	12,3	24,6	32,1	23,5	2,3

Mitjana: De 1 = Gens a 5 = Molt important

LECTURA HORIZONTAL

*Fins a quin punt són importants en la seva vida els següents aspectes?
Mitjana de les valoracions*

Mitjana: 1 = Gens a 5 = Molt important

- ☐ Les idees generals exposades més amunt cal matisar-les tot tenint en compte les diferents poblacionals.
- ☐ Pel que fa als referents globalment més importants: **família, treball, amics i tenir un comportament ètic**,
 - En general, les dones i les persones sense estudis són els segments pels que la família és més important.
 - Els aturats són el col·lectiu que més importància atorga al treball. En termes territorials, és l'àrea metropolitana de Barcelona on més importància es dona a aquesta qüestió.
 - La importància atorgada als amics és més rellevant en les zones menys urbanitzades.
 - Tenir un comportament ètic a la vida és un referent més important per a les persones més grans que per a les més joves.
- ☐ En relació **al temps lliure, el País i el diner**, cal tenir en compte que:
 - El temps lliure és un element especialment important entre els majors de 65 anys i els jubilats.
 - El País és significativament menys important entre els més joves que entre els més grans. Tanmateix és remarcable la major importància atorgada a aquest aspecte en els petits municipis, en comparació amb Barcelona ciutat.
- ☐ La **religió i la política** són valors poc importants en la societat, en aquest sentit:
 - En termes generals, el sentiment religiós és major entre les dones, majors de 50 anys i persones sense estudis que entre els homes, joves i llicenciats i diplomats. Resulta evident que la religió juga encara un paper molt important en la Catalunya rural i poc en la ciutat de Barcelona i la seva conurbació.
 - L'interès per la política està relacionada significativament amb el nivell d'estudis. Els titulats universitaris atorguen major importància a aquest element que aquells que no tenen estudis.

Taula 11: Aspectes considerats com a molt importants en la transmissió de valors de pares a fills

Aspectes	Molt i força important	Segments destacats	%
La família	96,4	▲ Dones	97,8
		▲ Persones sense estudis	97,3
		▼ Homes	95,0
		▼ Diplomats i llicenciats	93,7
El treball	88,9	▲ Aturats	95,3
		▲ Àrea Metropolitana de Barcelona	91,8
Els amics	85,0	▲ Poblacions de menys de 5.000 habitants	92,9
Tenir un comportament ètic	83,6	▲ Majors de 65 anys	87,8
		▼ Persones d'entre 18 i 24 anys	73,7
El temps lliure	76,8	▲ Majors de 65 anys	81,8
		▲ Jubilats	81,2
		▲ Diplomats i llicenciats	78,5
		▼ Persones amb estudis primaris	74,3
El País	69,9	▲ Majors de 65 anys	82,4
		▲ Poblacions de menys de 5.000 habitants	77,0
		▼ Barcelona ciutat	63,3
		▼ Persones d'entre 18 i 24 anys	51,0
El diner	65,0		
La religió	29,4	▲ Majors de 65 anys	58,6
		▲ Persones sense estudis	48,5
		▲ Dones	36,7
		▲ Poblacions menys 5.000 habitants	41,2
		▼ Llicenciats i diplomats	22,3
		▼ Homes	21,6
		▼ Àrea Metropolitana	26,0
		▼ Persones d'entre 18 i 24 anys	15,4
La política	17,4	▼ Persones d'entre 25 i 34 anys	8,6
		▲ Diplomats i llicenciats	22,3
		▼ Persones sense estudis	9,6

- ❑ Les dades relatives als trets de personalitat, als valors a transmetre als fills i a les prioritats vitals resulten coherents amb les de les qualitats que busquen els catalans en una parella. En aquest sentit, pot afirmar-se que **les qualitats que els catalans busquen en una parella tenen a veure amb valors post-materials i tradicionals més que amb els aspectes físics i relacionats amb la identitat lingüística i social en general** —tot i que tampoc pot dir-se que aquests aspectes no juguin cap importància en l'elecció de la parella.
- ❑ En aquest sentit, les qualitats que un major nombre de catalans coincideix a valorar com a més importants d'una parella fan referència al seu comportament i actituds (bones maneres i educació). Disposar de capital cultural i saber viure la vida sobresurten sobre els trets físics i relacionats amb la identitat cultural, lingüística i social en general.

**Taula 12: Imagini's per un moment que ha de compartir la seva vida sentimental futura amb algú.
Fins a quin punt és important que aquesta persona...**

Aspectes	MITJANA	Grau d'importància				
		Molt	Força	Poc	Gens	Ns/Nc
Tingui bones maneres i educació	3,45	48,5	46,8	3,0	0,4	1,3
Tingui cultura àmplia	3,17	30,8	55,5	10,1	1,9	1,7
Gaudeixi de la bona vida	3,08	27,5	52,7	13,9	3,0	2,9
Parli català	2,41	12,5	35,0	30,5	19,8	2,2
Sigui físicament atractiva	2,35	5,3	36,2	44,4	12,4	1,7
Tingui una bona posició econòmica	2,23	5,1	31,1	42,7	19,1	2,0

Mitjana: De 1 = Gens a 4 = Molt important

LECTURA HORIZONTAL

IV. La família

IV.1. El paper de la família

- **La família és una institució bàsica de la nostra societat que juga un paper molt important en la vida dels catalans.** Un 85% de les persones enquestades no només afirma que la família és molt important a la seva vida, sinó que manifesta obertament el seu esperit casolà.
- Tot i la rotunditat de les dades, pot advertir-se que la família és sensiblement més important entre les dones (4,86) que entre els homes (4,75). I més important entre els més grans —sobretot entre els majors de 65 anys (4,87)— que entre els més joves (4,73).

Taula 13: Fins a quin punt la família és important en la seva vida?

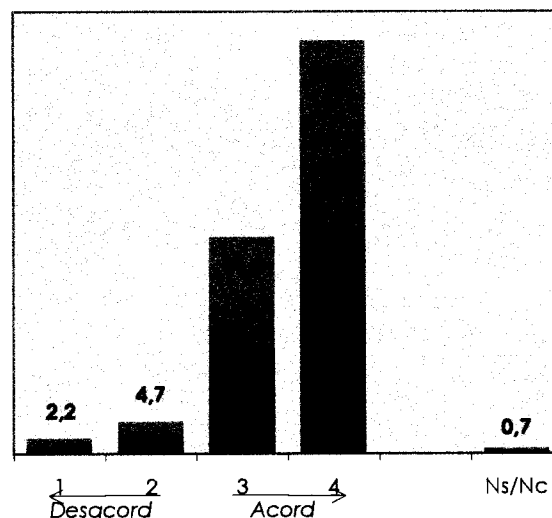
Grau d'importància	Total	Sexe		Edat				
		Home	Dona	18-24	25-34	35-49	50-64	65 o més
Molt important	84,8	80,5	88,8	76,6	80,0	86,6	87,1	90,7
Força important	11,6	14,5	8,9	19,6	17,0	10,2	8,0	6,2
Important	3,0	4,2	1,8	3,8	2,5	2,1	4,2	2,6
Poc important	0,6	0,8	0,5	—	0,5	1,1	0,7	0,5
Gens important	—	—	—	—	—	—	—	—
Ns/Nc	—	—	—	—	—	—	—	—
MITJANA	4,81	4,75	4,86	4,73	4,77	4,82	4,81	4,87
Base	800	388	412	114	155	205	163	163

Mitjana: De 1 = Gens a 5 = Molt important

IV.2. De quina família parlem?

- Sens dubte, una de les raons que expliquen la centralitat de la família en la societat catalana és el fet que conforma **una xarxa de seguretat, personal i econòmica**. Ara bé, aquesta xarxa no és independent ja que manté relació amb un entorn social més ampli al què condiciona i pel què és condicionat. En aquest sentit, resulta evident que la família **evoluciona, adaptant-se a les noves necessitats, formes i estils de vida dels catalans**.
- Cal tenir present d'entrada que, si bé els catalans tenen **una actitud generalitzada d'acceptació davant els canvis en les formes d'organització familiar, mostren la seva preferència pel model de família nuclear tradicional**. Les generacions joves i les persones amb més estudis són els segments que es mostren més favorables a aquests canvis, la qual cosa no resulta incoherent amb el que s'apuntava en el capítol anterior.

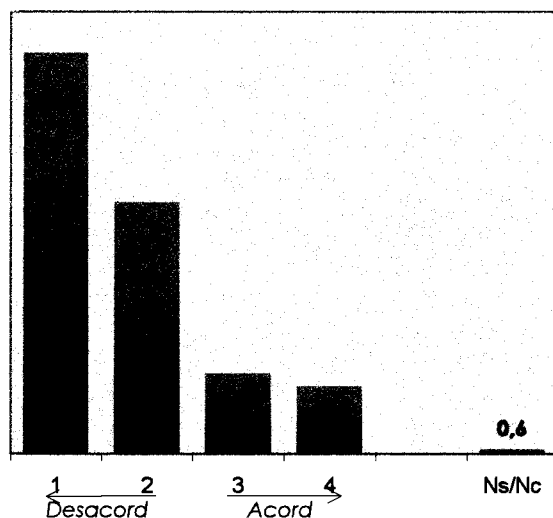
La família és una institució bàsica que dóna seguretat

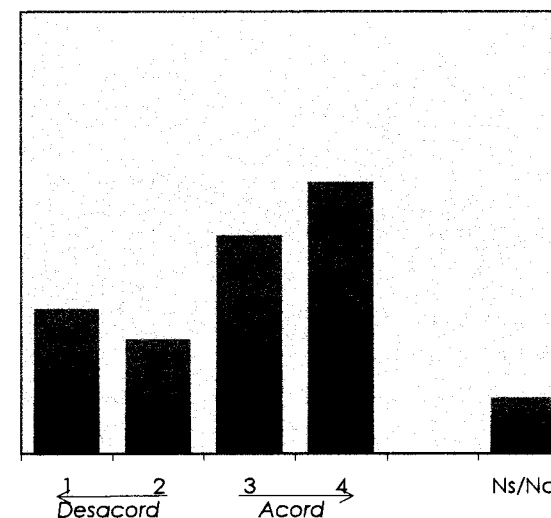
- ☐ Pel que fa a la vessant d'acceptació dels canvis, cal remarcar que **la immensa majoria dels catalans (81,0%) accepta el fet que les parelles visquin juntes sense casar-se**. Hi ha, però, un nucli de la societat més tradicional (20%) que es manifesta a favor de casar-se quan dos persones volen compartir la seva vida.
- ☐ **La majoria de catalans entén que les parelles homosexuals haurien de tenir els mateixos drets i deures que un matrimoni.**

No obstant això, la societat catalana, no es mostra tan rotunda en aquest tema, que encara està a debat, com en altres més establerts en la societat i dels que pràcticament ja no se'n parla (ajuntar-se o casar-se, divorciar-se, etc.).

Quan una parella vol viure junta s'ha de casar

Les parelles homosexuals haurien de tenir els mateixos drets i deures que un matrimoni

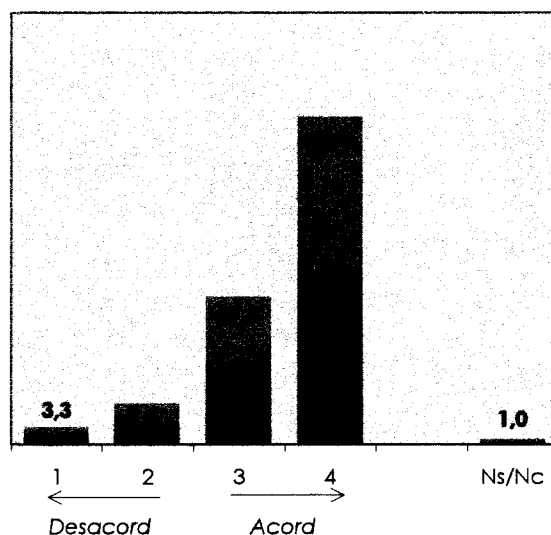

□ Un altre aspecte acceptat socialment és el referent a les mares solteres.

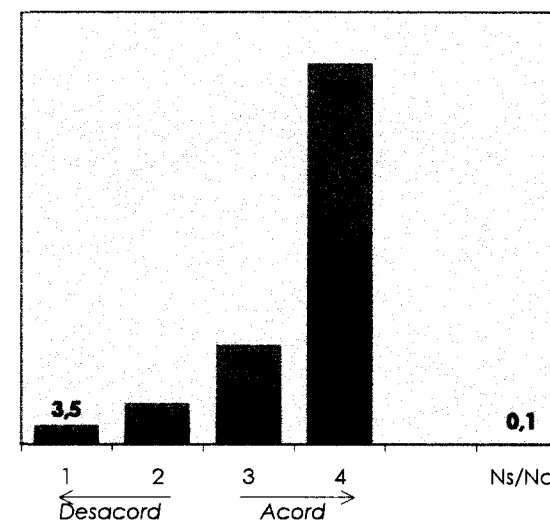
En aquest sentit, el 88% dels catalans està d'acord que una dona pugui tenir un fill com a mare soltera, encara que no vulgui mantenir una relació estable amb un home. Només l'11% dels catalans està en desacord amb aquesta afirmació.

□ Malgrat hi hagi una permisivitat amb les noves formes de família, **el model que s'observa com a més correcte és el tradicional on el fills viuen amb els dos progenitors**. I és que el 88,8% dels catalans pensa que, per a créixer feliç, un nen necessita d'una llar amb un pare i una mare.

Una dona té tot el dret a tenir un fill com a mare soltera, encara que no vulgui mantenir una relació estable amb un home

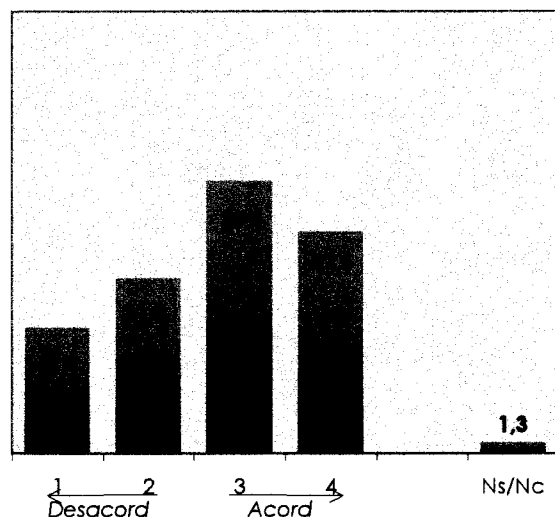

Un nen necessita d'una llar amb un pare i una mare per créixer feliçment

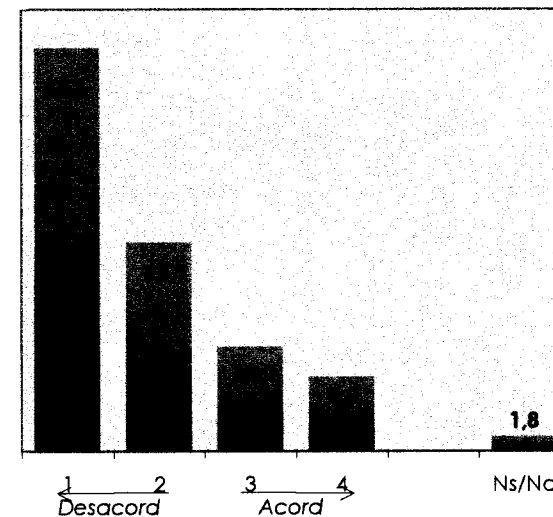

- ☐ Al llarg de les darreres dècades, la incorporació de la dona al mercat laboral i l'influx dels moviments feministes han contribuït decisivament a reestructurar la distribució sexual del treball i les responsabilitats dins la llar i, en conseqüència, també han modificat els valors socials associats a la família.
- ☐ En aquest sentit, tres quarts parts dels catalans no consideren com a ideal de vida familiar que l'home treballi fora de casa i la dona a la llar.
- ☐ No obstant això, el pes històric del repartiment de rols encara es present si tenim en compte que la majoria de catalans (61,3%) està d'acord que les dones s'encarreguen millor que els homes de la cura dels nens o dels avis.
 - De manera significativa, les dones, els estudiants, els assalariats, els aturats i les persones amb més estudis (diplomats/licenciats) són els que més en contra estan amb aquests dos arguments.

Una dona s'encarrega millor que un home de la cura dels fills o dels avis

La família ideal és aquella en què l'home treballa fora de casa i la dona a la llar

IV.3. La paternitat

- ☐ La immensa majoria de la població desitja (82,6%) i té previst (81,8%) tenir fills. El 10,8% no té intenció de tenir-ne i el 7,4% no ho ha decidit encara.
- ☐ En general, **els catalans tenen previst tenir menys fills dels que en realitat els hi agradaria.**
 - Segons els resultats obtinguts en un estudi realitzat per l'Institut DEP al 1997, el nombre mitjà de fills que desitgen tenir els catalans és de 2,16; en canvi, el nombre que en preveuen tenir és d'1,75.

Aquesta diferència de 0,41 punts expressa la distància entre la fecunditat desitjada i la més probable.

- ☐ **Aquests resultats resulten coherents amb les hipòtesis de fecunditat altes** previstes per a diferents generacions de dones catalanes, segons les projeccions demogràfiques fetes per l'Institut d'Estadística de Catalunya.

Taula 14: Hipòtesis sobre la descendència final per a diferents generacions de catalanes

	Hipòtesis sobre descendència final		
	Baixa	Mitjana	Alta
1960	1,60	1,63	1,63
1965	1,41	1,54	1,70
1970	1,34	1,53	1,73
1975	1,32	1,53	1,78
1980	1,32	1,52	1,81

Font: Jornades tècniques sobre projeccions demogràfiques de Catalunya, Institut d'Estadística de Catalunya, 1997

Taula 15: Nombre de fills que es desitjaria tenir en relació amb el que finalment es tindrà

Nombre de fills	Descendència final	
	Desitjada	Probable
Cap	8,7	10,8
1	9,0	19,4
2	51,5	50,7
3 o més	22,1	11,7
Ns/Nc	8,7	7,4
MITJANA	2,16	1,75
Base	800	800

Font: Institut DEP, 1997

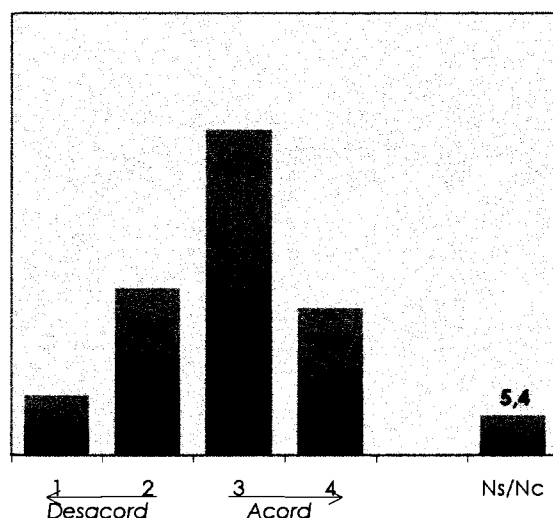
- ❑ La majoria de catalans (63,9%), està d'acord que "la gent pensa abans que res en ella mateixa i no vol tenir fills". resulta poc justificada.

Aquests argument de **l'egoisme** resulta, però, poc justificat per explicar la baixa fecunditat a Catalunya si es té en compte que els catalans tenen previst tenir menys fills dels que en realitat els hi agradaria.

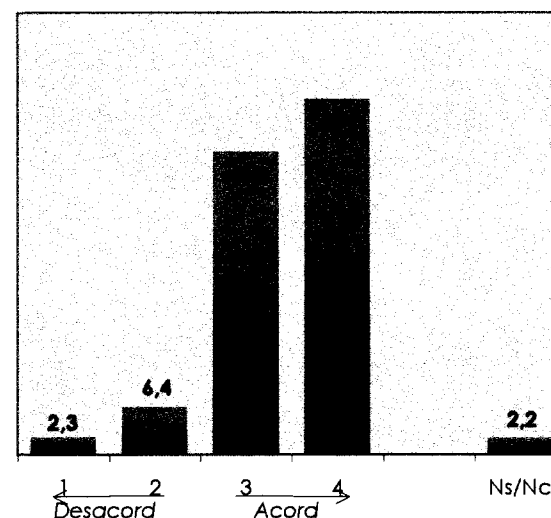
En canvi, les **raons de tipus social** sembla que condicionen decisivament a la població. Fenòmens com l'atur i la precarietat d'alguns contractes, les dificultats econòmiques, l'allargament del període de formació, l'elevat preu dels habitatges, el cost econòmic de la paternitat o, fins i tot, dificultats de tipus fisiològic en la fecundació (que poden estar relacionades amb problemes com l'estrès), són raons a tenir en compte i que valdria la pena estudiar més a fons de cara a explicar la dinàmica de fecunditat de la població catalana.

En aquest sentit, no és d'estranyar **que nou de cada deu catalans (89,1%) pensí que "una dona embarassada té un risc alt de perdre la feina o de no trobar-ne"**.

La gent pensa abans que res en ella mateixa i no vol tenir fills

Una dona embarassada té un risc alt de perdre la feina o de no trobar-ne

V. El treball

V.1. El significat del treball

☐ Nou de cada deu catalans considera el treball un element important en la seva vida.

- **A mesura que augmenta l'edat dels catalans, augmenta la importància atorgada al treball.** Això pot suggerir una pèrdua lenta però progressiva de la centralitat que fins dècades recents ha tingut el treball en l'estructuració de la vida personal dels catalans.
- No s'observen diferències significatives per raó de sexe, podent-se afirmar que homes i dones atorguen una importància similar al treball.

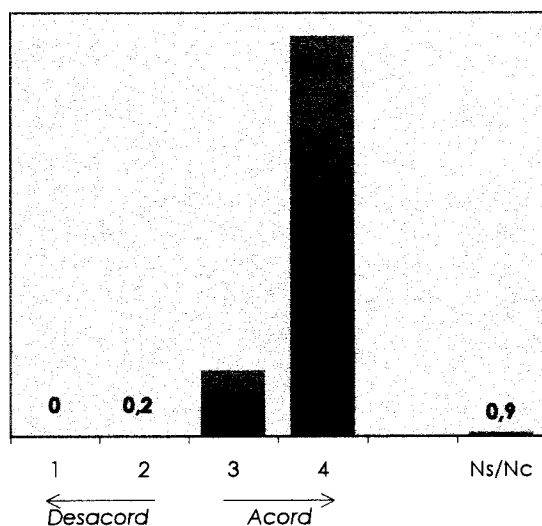
Taula 16: Fins a quin punt el treball és important en la seva vida?

Grau d'importància	Total	Sexe		Edat				
		Home	Dona	18-24	25-34	35-49	50-64	65 o més
Molt important	62,7	64,1	61,4	57,0	56,4	60,2	67,7	71,1
Força important	26,1	24,5	27,6	33,2	32,7	28,7	21,2	16,6
Important	9,2	9,4	9,0	9,8	9,4	9,9	9,3	7,7
Poc important	1,0	1,1	0,9	—	1,5	0,9	0,4	2,0
Gens important	0,9	0,8	0,9	—	—	0,3	1,4	2,2
Ns/Nc	0,1	—	0,2	—	—	—	—	0,4
MITJANA	4,49	4,50	4,48	4,47	4,44	4,47	4,53	4,53
Base	800	388	412	114	155	205	163	163

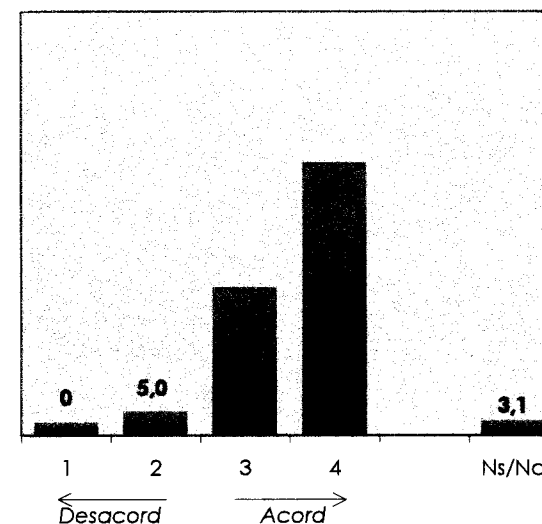
Mitjana: De 1 = Gens a 5 = Molt important

- **Els catalans tenen una actitud clarament favorable davant el treball:** el 98,9% s'hi sent satisfet quan la feina surt bé, i el 89,2% està d'acord a fer les coses tan bé com pugui, independentment del sou que hi obtingui a canvi.

Em sento satisfet quan la feina surt bé

*Sempre faré les coses tan bé com pugui,
independentment del què em paguin*

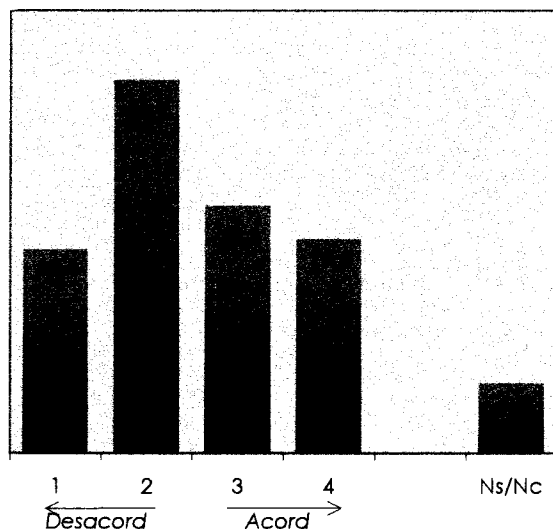

- ❑ **En la nostra societat cohabituen diferents maneres de donar significat al treball i d'adaptar-lo a la vida de cada dia.** Potser el més rellevant és que cap opció sobresurt d'una manera clara per sobre de les altres. Amb tot, s'han detectat i sistematitzat una sèrie de tendències que cal posar de relleu.

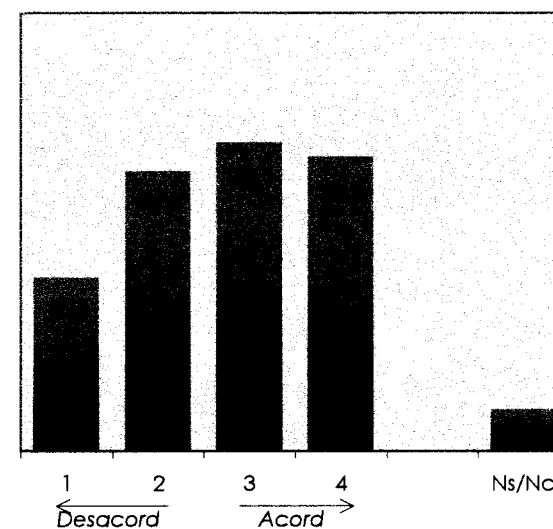
És així que existeix **una clara divisió d'opinions envers la idea de sacrificar-se avui per una vida millor demà**. El 52,1% està en contra d'aquesta idea, el 41,6% a favor, i un significatiu 6,4% no té resposta o no contesta davant aquest argument.

També és una majoria justa (55%) la que afirma treballar per viure. Amb tot, cal tenir en compte que una quarta part dels enquestats no estan d'acord amb aquesta afirmació, amb el que cal suposar diferents motivacions i maneres d'entendre el fet de treballar.

A llarg termini el treball dur sol proporcionar una vida millor

Treballar per viure és una necessitat. Jo no treballaria si no ho hagués de fer

V.2. Actituds davant del treball

□ El bon ambient (80,8%) és la característica que els catalans millor valoren d'una feina.

En segon terme apareixen les característiques relacionades amb l'estabilitat laboral (treball estable: 71,7%, contracte indefinit/fix: 67,7%), que són valorades com a molt importants per tres quartes parts dels catalans.

De manera general, dos de cada tres catalans valoren com a molt important que el treball sigui interessant (66,8%), que reporti uns ingressos satisfactoris (63,0%), que permeti aprendre coses noves (61,6%), desenvolupar la iniciativa personal (61,4%) i que ofereixi possibilitats de promoció (59,4%).

Taula 17: De les característiques que pot tenir un treball quines són, per a vostè importants

Característiques	MITJANA	Grau d'importància				
		Molt important	Força important	Poc important	Gens important	Ns/Nc
Un treball amb ambient agradable	3,81	80,8	18,0	0,2	0,2	0,8
Un treball estable	3,71	71,7	25,5	1,4	—	1,4
Un treball interessant	3,64	66,8	29,4	2,2	0,6	1,0
Un treball amb contracte indefinit/fix	3,63	67,7	25,9	4,4	0,6	1,4
Un treball que em doni bons ingressos	3,60	63,0	33,5	2,0	0,6	0,9
Un treball que permeti aprendre coses noves	3,60	61,6	34,7	2,1	0,3	1,3
Un treball on pugui tenir iniciativa	3,59	61,4	33,8	3,1	0,2	1,5
Un treball amb possibilitats de promoció	3,54	59,4	34,1	3,9	1,2	1,4
Un treball útil a la societat	3,46	53,5	39,1	4,9	1,4	1,1
Un treball amb flexibilitat horària	3,44	53,5	36,7	7,0	1,4	1,4
Un treball que doni prestigi	3,01	36,1	33,4	22,1	6,7	1,7

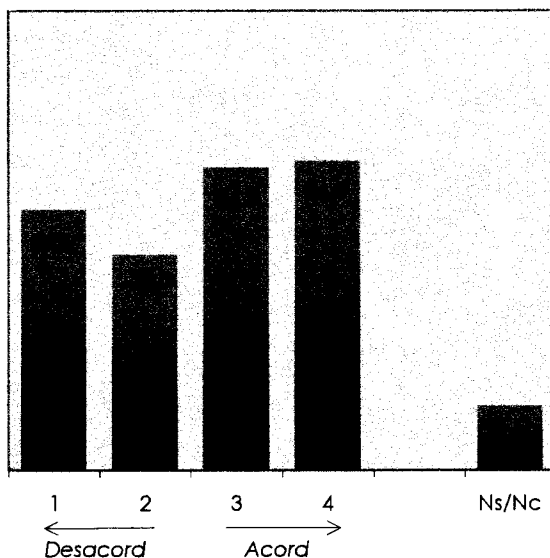
Mitjana: De 1 = Gens a 4 = Molt important

LECTURA HORIZONTAL

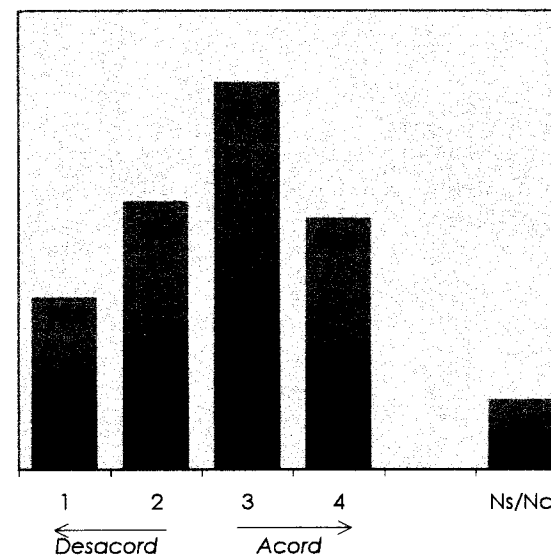
- La mobilitat laboral sempre s'ha considerat baixa entre els catalans, malgrat això el 53,2% de la població estaria disposada a marxar de Catalunya si l'oferissin una oferta de feina interessant. El fet que no hi hagi una resposta taxativa (molt d'acord: 26,9%, més aviat d'acord: 26,3%) fa pensar que per a la majoria de la gent no seria, però, una decisió fàcil.
- Pel que fa a l'actual debat al voltant de la reducció de la jornada laboral, cal dir que sis de cada deu catalans (55,6%) estarien d'acord amb treballar menys hores, veient reduït el seu salari.

Quatre de cada deu catalans es mostra més aviat (23,3%) o molt (15,0%) en desacord d'aquesta idea.

Estaria disposat a marxar de Catalunya si m'oferissin una feina que m'interessés

Estaria disposat a treballar menys hores i guanyar menys diners

V.3. El dret al treball

□ L'atur ha generat i genera, entre altres coses, algunes tensions i debats socials entorn **el dret al treball**. La situació dels joves respecte els grans i dels treballadors immigrants respecte els nacionals davant un lloc de treball són dos aspectes d'aquesta polèmica, i sobre ella s'ha interessat l'enquesta de valors.

- En aquest sentit, cal destacar que **la gran majoria de catalans no creu que existeixi competitivitat generacional per obtenir un lloc de treball**.

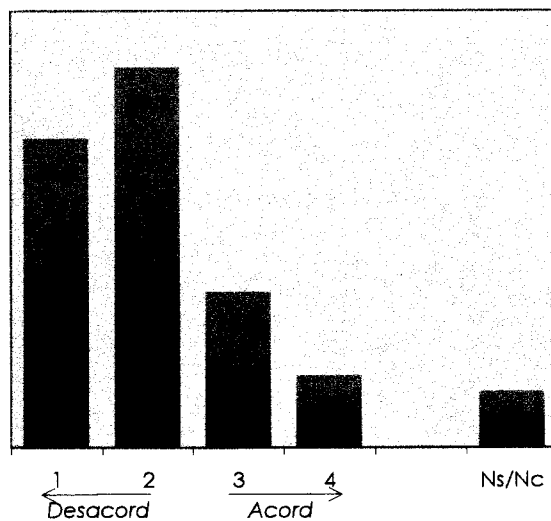
Un 70,9% es mostra en desacord amb l'argument que els treballadors de més edat treuen llocs de treball als més joves i també un 75% amb la idea inversa, que els treballadors joves treuen llocs de treball als més grans.

Amb tot, és remarcable que en ambdues respostes el percentatge de persones que observa la idea contrària està al voltant del 20%.

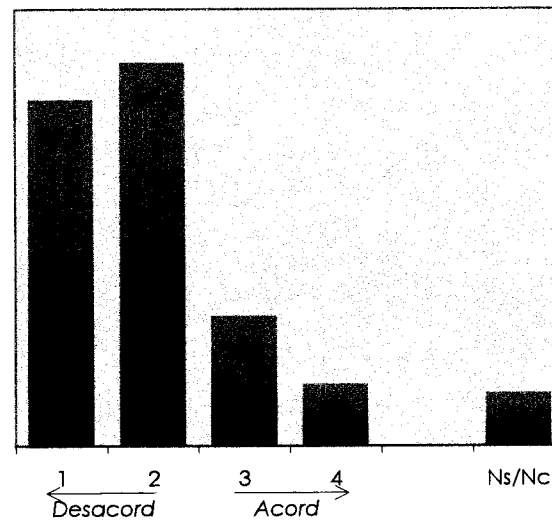
- En canvi, **sobre l'accés al mercat laboral dels treballadors estrangers hi ha una dualització d'opinions**:

El 53,2% dels catalans pensa que els treballadors estrangers només haurien d'accedir al mercat laboral quan no hi haguessin treballadors del país per cobrir aquests llocs de treball. El 41,5% pensa, en canvi, que aquestes persones han d'estar en igualtat de condicions en la competència per un lloc de treball.

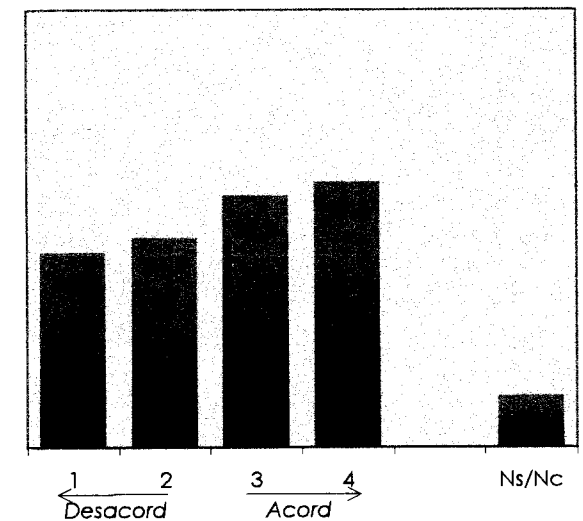
Els treballadors de més edat treuen llocs de treball als joves

Els treballadors joves treuen llocs de treball als més grans

Només s'haurien d'admetre treballadors d'altres països quan no hi hagi suficients persones del nostre país per cobrir aquests llocs de treball

VI. El lleure

VI.1. Importància i disposició del temps lliure

- Ja sigui perquè els hi manca o perquè els hi en sobra, perquè voldrien aprofitar-lo millor o perquè ubiquen en ell una font potencial de satisfacció i d'autorealització personal, **la pràctica totalitat dels catalans (96,7%) afirma que el temps lliure juga un paper important en la seva vida.**
- El temps lliure és especialment important per a les persones amb més estudis que per a les que en disposen de menys.

Taula 18: Fins a quin punt el temps lliure és important en la seva vida?

Temps lliure	Total
Molt important	38,3
Força important	38,5
Important	19,9
Poc important	3,0
Gens important	—
Ns/Nc	0,3
MITJANA	4,12
Base	800

Mitjana: De 1 = Gens a 5 = Molt important

- ☐ Una majoria ajustada de la societat disposa del temps lliure que necessita, si més no, ni té una necessitat de buscar-ne ni una sensació de tenir-ne massa.
- ☐ No obstant això, s'observa una certa dualització en la disposició del temps lliure en el sentit que un 36% de la població afirma que busca temps lliure perquè no en té i un 27,6% afirma que en té massa.

Taula 19: Grau d'acord amb les següents afirmacions

Afirmacions	MITJANA	Grau d'acord				
		Molt d'acord	Més aviat d'acord	Més aviat en desacord	Molt en desacord	Ns/Nc
Busco temps lliure perquè no en tinc	2,24	11,5	24,5	38,8	23,9	1,3
Tinc massa temps lliure	2,04	10,5	17,1	37,2	34,2	1,0

Mitjana: De 1=Molt en desacord a 4=Molt d'acord

- ☐ La disposició del temps lliure no és la mateixa per a tots els individus. La situació laboral, el sexe i l'edat dels catalans resulten fonamentals en aquest sentit.
 - La disposició del temps lliure, com a temps de no treball, va íntimament lligada a la **situació laboral**. Els assalariats, professionals i empresaris —és a dir, la població ocupada laboralment— són els col·lectius que més busquen el temps lliure, mentre que els jubilats i els aturats afirmen tenir-ne massa.
 - Les **dones** estan notablement més mancades de temps lliure que els homes (31,6%) Aquesta "sensació" no estranya si es té en compte que el treball —tant remunerat com domèstic— bascula en major mesura sobre les dones que sobre els homes.

- En general, quant més elevada és l'edat dels catalans major és la seva sensació de disposar d'un excés de temps lliure. Molt joves d'entre 18 i 25 anys, però, se senten també amb un excés de temps lliure.
- En el mateix sentit, quant més elevat és el nivell d'estudis dels catalans menor és el temps lliure de què disposen.

Taula 20: Població que es mostra d'acord amb les següents afirmacions, en relació al sexe i l'edat

Afirmacions	Total	Sexe		Edat				
		Home	Dona	18-24	25-34	35-49	50-64	65 o més
Busco temps lliure perquè no en tinc	36,0	31,6	40,2	37,6	40,9	48,0	31,2	20,0
Tinc massa temps lliure	27,6	27,7	27,6	27,8	12,9	20,1	30,2	48,7
Base	800	388	412	114	155	205	163	163

Taula 21: Població que es mostra d'acord amb les següents afirmacions, en relació a l'ocupació i el nivell d'estudis

Afirmacions	Total	Ocupació						Nivell d'estudis			
		Estudiant	Autònom/ Empresari	Assalariat	Atur	Jubilat	No treballa	Sense estudis	Primaris	Batx. superior	Llicenciat /Diplomat
Busco temps lliure perquè no en tinc	36,0	34,5	50,7	48,7	27,6	16,1	35,9	34,3	34,2	36,4	40,8
Tinc massa temps lliure	27,6	22,1	5,1	14,8	43,3	48,5	35,7	37,4	33,2	20,7	16,7
Base	800	78	94	268	60	198	101	120	345	184	150

VI.2. El significat del lleure

- El temps lliure és un canal d'autorealització personal important per als catalans (54,8%), però no l'únic. En relació a això cal tenir en compte que, com es veia en el capítol anterior, el 54,9% de la població considera el treball com una necessitat, i no com una font d'autorealització personal.
- Hi ha un percentatge important de persones que manifesta actituds properes a l'estrés laboral i per a les quals el problema de la gestió del temps esdevé clau en la seva satisfacció vital. Un de cada dos catalans sent que treballa massa i que dedica poc temps a altres coses de la vida que considera importants (45,2%), que no controla suficientment el seu temps personal (49,2%) o que va "accelerat", amb un excés de compromisos i responsabilitats que no li deixen el temps necessari per a relaxar-se (47,3%).
- La sensació de dedicar massa temps al treball i poc a altres coses importants de la vida és més important entre els homes que entre les dones, més entre els segments d'edats centrals que entre els més joves, i més entre la població treballadora que entre els jubilats.

Taula 22: Grau d'acord amb les següents afirmacions

Afirmacions	MITJANA	Grau d'acord				
		Molt d'acord	Més aviat d'acord	Més aviat en desacord	Molt en desacord	Ns/Nc
La realització personal l'aconsegueixo a través del temps lliure	2,61	16,3	38,5	31,6	11,6	2,0
Sento la necessitat de controlar millor el meu temps	2,51	17,8	31,4	32,7	16,5	1,6
A vegades penso que m'omple de massa activitats i cites i mai no acabo de relaxar-me, vaig accelerat	2,48	19,3	28,0	32,5	19,2	0,9
Sento que dedico massa temps al treball i poc a altres coses de la vida que són importants per a mi	2,44	19,3	25,9	32,9	21,2	0,8

Mitjana: De 1=Molt en desacord a 4=Molt d'acord

Taula 23: Població que es mostra d'acord amb les següents afirmacions

Afirmacions	Total	Sexe		Edat				
		Home	Dona	18-24	25-34	35-49	50-64	65 o més
La realització personal l'aconsegueixo a través del temps lliure	54,8	55,8	53,9	53,3	56,7	50,5	57,9	56,3
Sento la necessitat de controlar millor el meu temps	49,2	49,4	48,9	57,8	53,3	60,4	42,1	32,0
A vegades penso que m'omple de massa activitats i cites i mai no acabo de relaxar-me, vaig accelerat	47,3	45,6	48,8	52,2	52,9	61,9	40,4	27,0
Sento que dedico massa temps al treball i poc a altres coses de la vida que són importants per a mi	45,2	47,2	43,4	41,2	44,5	60,6	46,0	28,4
Base	800	388	412	114	155	205	163	163

Taula 24: Població que es mostra d'acord amb les següents afirmacions

Afirmacions	Total	Estudis				Ocupació					
		Sense estudis	Primaris	Batx. superior	Llicenciat /Diplomat	Estudiant	Autònom /Empresari	Assalariat	Atur	Jubilat	No treballa
La realització personal l'aconsegueixo a través del temps lliure	54,8	46,6	58,3	57,6	49,7	56,2	51,1	57,3	53,3	54,8	51,4
Sento la necessitat de controlar millor el meu temps	49,2	43,7	49,0	54,1	47,4	53,6	59,8	59,5	39,3	33,3	46,3
A vegades penso que m'omple de massa activitats i cites i mai no acabo de relaxar-me, vaig accelerat	47,3	40,7	44,5	53,3	50,8	52,0	61,9	56,7	47,2	26,0	48,2
Sento que dedico massa temps al treball i poc a altres coses de la vida que són importants per a mi	45,2	36,6	45,7	49,0	46,5	40,9	64,7	58,6	29,4	27,0	42,2
Base	800	120	345	184	150	78	94	268	60	198	101

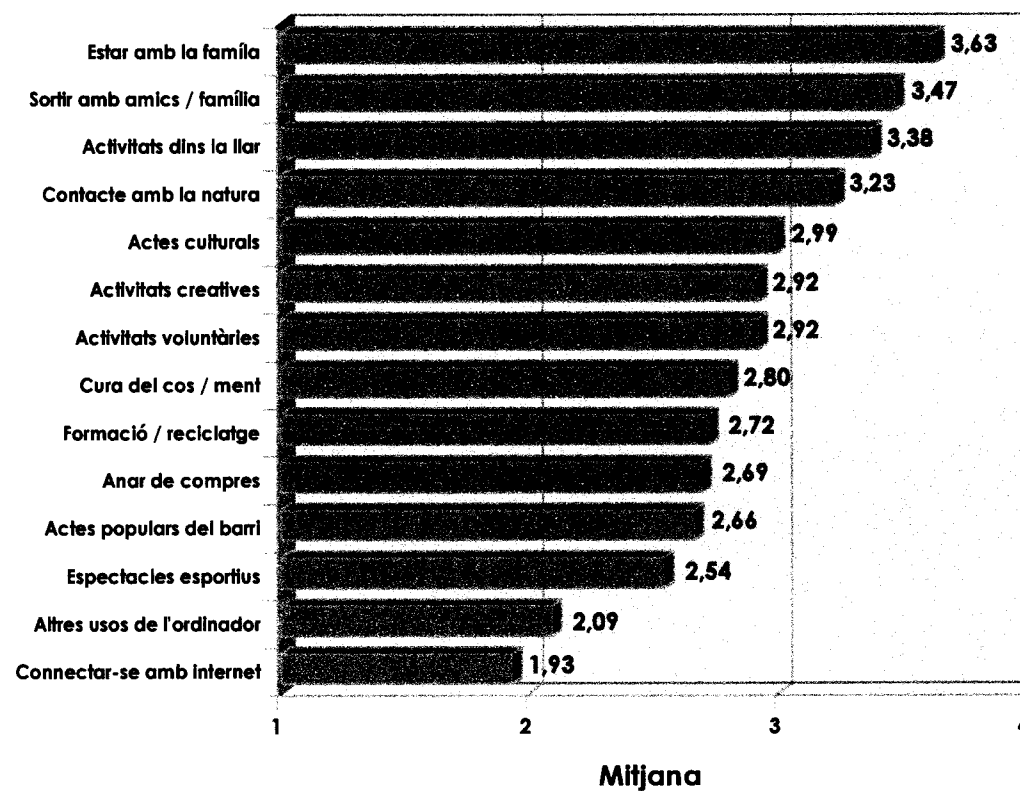
VI.3. Activitats preferides

- ❑ **Les activitats que un major nombre de catalans prefereix realitzar en el seu temps lliure venen donades pel seu entorn més immediat i tenen el denominador comú de la família, els amics i la llar.**
 - A mida que augmenta l'edat augmenta també la preferència per estar amb la família i fer coses dins la llar durant el temps lliure. Els joves, en canvi, prefereixen sortir amb els amics i/o amb la parella.
- ❑ **En segon terme apareix un ampli ventall d'activitats que impliquen dosis més altes d'elecció personal i tenen una dimensió tant individual com col·lectiva.**

En aquest sentit, una majoria de la societat orienta les seves preferències per les activitats que suposen un contacte directe amb la natura, l'assistència a espectacles i actes culturals, les activitats de tipus creatiu (bricolatge, fer música, manualitats, etc.) i les de tipus associatiu. Comparativament, anar de compres, assistir a actes populars, de barri o esportius són opcions menys majoritàries (tot i que són importants per a més del 50% de la població).

- En general, les preferències d'homes i de dones són homogènies per aquest agregat de respostes, però destaca una major preferència de les dones per les activitats de tipus creatiu i per anar de compres o mirar aparadors i dels homes pels espectacles esportius.
 - De manera significativa, assistir a espectacles i actes culturals, implicar-se en activitats voluntàries, tenir cura del cos i de la ment i assistir a cursos formatius i de reciclatge són opcions per al temps lliure molt més importants per a les generacions joves que per a les grans. Aquest fet pot suggerir canvis en les modalitats de lleure dels catalans. En aquest sentit s'observa que, les persones amb més recursos educatius són, precisament, les que més aprofiten el temps lliure per a formar-se i les que practiquen un lleure més cultural (espectacles, concerts, etc.)
- ❑ **La utilització dels ordinadors i la navegació per internet són recursos —al menys encara— poc importants en el lleure dels catalans.** Aquests recursos són més utilitzats pels homes que per les dones, i per les persones d'entre 25 i 34 anys que per la resta de segments d'edat.

Fins a quin punt són importants les següents activitats en el seu temps lliure?
Mitjana de les valoracions

Mitjana: 1 = Gens a 4 = Molt important

Taula 25: Fins a quin punt són importants les següents activitats en el seu temps lliure?

Activitats	MITJANA	Grau d'importància				
		Molt	Força	Poc	Gens	Ns/Nc
Estar amb la família o fer activitats amb els fills	3,63	65,7	30,7	2,3	0,6	0,7
Sortir amb els amics i/o la parella	3,47	56,0	36,1	5,9	1,7	0,3
Activitats que es poden realitzar a la llar	3,38	47,2	45,0	6,2	1,4	0,2
Activitats que suposin un contacte amb la natura, d'esplai	3,23	38,1	48,4	9,6	3,0	0,9
Assistència a espectacles i/o actes culturals	2,99	27,1	49,0	18,3	4,9	0,7
Activitats creatives artístiques	2,92	31,0	39,1	20,9	8,8	0,2
Fer coses pels altres	2,92	24,0	50,6	16,0	8,1	1,3
Activitats relacionades amb la cura del cos i/o de la ment	2,80	24,6	39,5	25,8	9,6	0,5
Cursos formatius, estudiar i/o reciclatge	2,72	24,6	38,9	18,9	16,7	0,9
Anar de compres o mirar aparadors	2,69	20,8	37,8	30,5	10,7	0,2
Assistència a actes populars o de barri	2,66	16,8	43,5	28,4	11,0	0,3
Assistència a espectacles esportius	2,54	18,4	33,1	31,7	16,3	0,5
Altres usos de l'ordinador	2,09	8,8	24,8	28,6	33,5	4,3
Connectar-se amb internet	1,93	7,0	16,9	33,2	37,4	5,5

Mitjana: De 1 = Gens a 4 = Molt important

LECTURA HORIZONTAL

Taula 26: Activitats considerades com a molt importants en el temps lliure

Activitats	Molt important	Sexe		Edat				
		Home	Dona	18-24	25-34	35-49	50-64	65 o més
Estar amb la família o fer activitats amb els fills	65,7	61,6	69,7	44,8	58,4	69,7	71,8	76,5
Sortir amb els amics i/o la parella	56,0	56,7	55,4	66,2	61,0	54,0	57,4	45,2
Activitats que es poden realitzar a la llar	47,2	46,2	48,1	34,8	41,3	38,4	57,8	61,9
Activitats que suposin un contacte amb la natura, d'esplai	38,1	37,8	38,4	27,8	46,0	40,4	39,5	33,5
Assistència a espectacles i/o actes culturals	27,1	25,7	28,3	30,2	32,6	26,5	27,8	19,5
Activitats creatives artístiques	31,0	28,8	33,0	25,3	32,7	25,7	37,3	33,6
Fer coses pels altres	24,0	22,3	25,7	20,6	30,4	23,1	23,7	21,8
Activitats relacionades amb la cura del cos i/o de la ment	24,6	25,8	23,5	26,0	38,0	21,3	24,4	15,1
Cursos formatius, estudiar i/o reciclatge	24,6	25,2	24,1	29,4	35,7	23,5	20,8	15,8
Anar de compres o mirar aparadors	20,8	14,9	26,4	17,5	19,9	17,0	25,7	23,7
Assistència a actes populars o de barri	16,8	16,7	16,9	7,1	15,5	16,4	22,0	20,1
Assistència a espectacles esportius	18,4	23,5	13,6	18,6	20,0	13,2	20,6	21,1
Altres usos de l'ordinador	8,8	11,7	6,1	9,2	16,8	8,6	6,0	3,9
Connectar-se amb internet	7,0	9,1	5,2	7,0	12,2	7,6	4,6	3,9

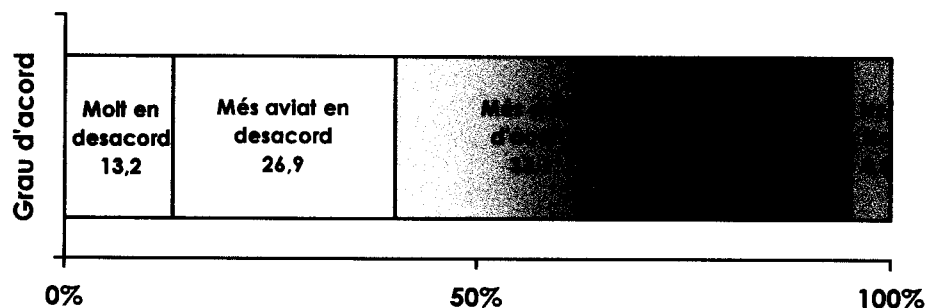
Mitjana: De 1 = Gens a 4 = Molt important

VII. Ètica i religió

VII.1. Relativisme moral

- ☐ Els valors absoluts s'han esvaït. Vivim en una època marcada pel relativisme on la moral, més que desaparèixer, es relativitza, adaptant-se a les formes i estils de vida dels diferents grups socials. Si bé existeix una certa indefinició sobre el que moralment és correcte i el que no, tampoc "tot s'hi val". No tot és lícit per als catalans.
- ☐ Seguint les dades empíriques, **no existeix una resposta majoritària sobre si existeix (55,1%) o no (40,1%) una divisió clara entre el que moralment és correcte i el que no.**
 - En aquest punt, **l'edat i els estudis** són fonamentals. Quant més joves són els catalans i de més estudis disposen, major és el seu grau d'acord amb que no existeix una clara definició entre el que està bé i el que està malament.
 - Per la seva banda, el **creuament per sexe** no aporta dades significatives. Les opinions d'homes i de dones sobre si existeix o no una clara divisió entre el correcte i l'incorrecte són molt similars.

"En la societat actual hi ha una clara divisió entre el que està bé i el que està malament"

Mitjana: 2,67

(1 = Molt en desacord a 4 = Molt d'acord)

Taula 28: Grau d'acord amb l'afirmació "en la societat actual hi ha una clara divisió entre el que està bé i el que està malament", en relació a l'edat

Grau d'acord	Edat				
	18-24	25-34	35-49	50-64	65 o més
Molt en desacord	19,2	17,1	14,4	9,6	7,2
Més aviat en desacord	24,8	30,6	32,1	25,7	19,4
Més aviat d'acord	28,6	31,7	29,6	35,3	40,1
Molt d'acord	21,9	17,7	21,8	26,4	22,2
Ns/Nc	5,5	2,9	2,1	3,0	11,1
MITJANA	2,56	2,52	2,60	2,81	2,87
Base	114	155	205	163	163

Taula 27: Grau d'acord amb l'afirmació "en la societat actual hi ha una clara divisió entre el que està bé i el que està malament", en relació al nivell d'estudis

Grau d'acord	Nivell d'estudis			
	Sense estudis	Primaris	Batx. superior	Llicenciat/Diplomat
Molt en desacord	8,2	11,2	14,8	19,5
Més aviat en desacord	16,5	23,9	32,8	34,4
Més aviat d'acord	41,3	31,7	30,2	33,4
Molt d'acord	25,1	27,7	19,5	10,6
Ns/Nc	8,9	5,5	2,8	2,3
MITJANA	2,91	2,80	2,56	2,36
Base	120	345	184	150

Taula 29: Grau d'acord amb l'afirmació "en la societat actual hi ha una clara divisió entre el que està bé i el que està malament", en relació al sexe

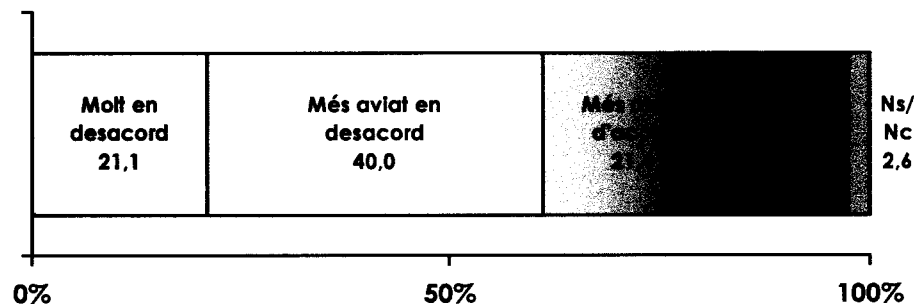
Grau d'acord	Sexe	
	Home	Dona
Molt en desacord	12,1	14,2
Més aviat en desacord	27,1	26,7
Més aviat d'acord	35,9	30,6
Molt d'acord	22,1	22,0
Ns/Nc	2,8	6,5
MITJANA	2,70	2,65
Base	388	412

- Els catalans no es veuen a si mateixos com a persones individualistes, els ideals ètics i morals tenen un paper en la seva vida. Amb tot, el 36,3% de la població pensa que “en aquesta vida s’ha de pensar en un mateix i no deixar-se dur per ideals ètics o morals”.
- El creuament per **edat** suggereix que, en general, els catalans són més idealistes ara que en el passat, tot i que aquest no sigui un tret especialment distintiu de les noves generacions. **Les edats centrals (25 a 49 anys)** són les que estan més en contra amb l’afirmació que “en aquesta vida s’ha de pensar en un mateix i no deixar-se dur per ideals ètics i morals”.
- El **nivell d’estudis** resulta determinant en aquesta qüestió. Les persones amb un baix nivell d’estudis mostren un acord més elevat amb l’afirmació que els que disposen de més estudis.
- No s’observen diferències significatives per raó de **sexe** tot i que les dones estan un xic més a favor que els homes amb l’afirmació.

VII. Ètica i religió

Els valors dels catalans

"En aquesta vida s'ha de pensar en un mateix i no deixar-se dur per ideals ètics i morals"

Mitjana: 2,31

(1 = Molt en desacord a 4 = Molt d'acord)

Taula 30: Grau d'acord amb "en aquesta vida s'ha de pensar en un mateix i no deixar-se dur per ideals ètics i morals", en relació al nivell d'estudis

Grau d'acord	Nivell d'estudis			
	Sense estudis	Primaris	Batx. superior	Llicenciat/ Diplomata
Molt en desacord	14,7	18,1	23,2	29,8
Més aviat en desacord	34,6	37,9	43,9	43,6
Més aviat d'acord	23,6	22,8	20,8	17,7
Molt d'acord	19,4	18,9	11,0	7,7
Ns/Nc	7,7	2,3	1,1	1,2
MITJANA	2,52	2,43	2,20	2,03
Base	120	345	184	150

Taula 31: Grau d'acord amb "en aquesta vida s'ha de pensar en un mateix i no deixar-se dur per ideals ètics i morals", en relació a l'edat

Grau d'acord	Edat				
	18-24	25-34	35-49	50-64	65 o més
Molt en desacord	21,7	27,3	24,4	16,4	15,0
Més aviat en desacord	40,9	38,0	37,2	42,4	42,3
Més aviat d'acord	18,7	22,9	23,2	18,9	22,3
Molt d'acord	16,4	10,5	13,3	21,5	13,6
Ns/Nc	2,3	1,3	1,9	0,8	6,8
MITJANA	2,30	2,17	2,26	2,46	2,37
Base	114	155	205	163	163

Taula 32: Grau d'acord amb "en aquesta vida s'ha de pensar en un mateix i no deixar-se dur per ideals ètics i morals", en relació al sexe

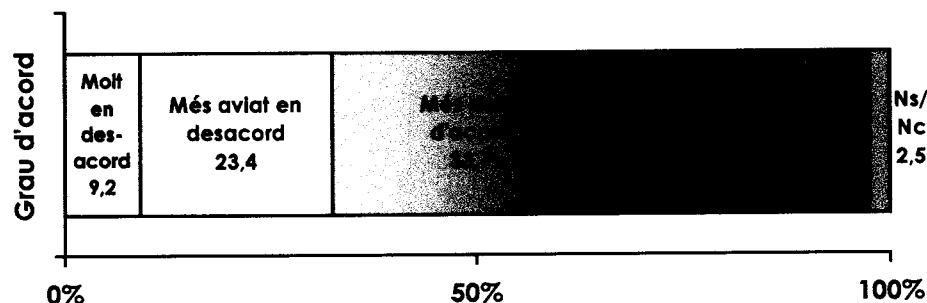
Grau d'acord	Sexe	
	Home	Dona
Molt en desacord	22,5	19,7
Més aviat en desacord	42,2	37,9
Més aviat d'acord	21,5	21,4
Molt d'acord	12,7	17,1
Ns/Nc	1,2	3,9
MITJANA	2,25	2,37
Base	388	412

- ☐ En relació amb el que es veia en el capítol IV, **la família és un valor i una realitat tan important que, per al 64,9% dels catalans, el compliment de les responsabilitats que genera pot passar per sobre de les normes de la conducta moral.**
- En general, quant més **joves** són els catalans i de **més estudis** disposen menor és la seva predisposició a posar la família davant de moltes coses, fins i tot de les normes de conducta moral.
 - En termes globals, les **dones** són més proclius que els homes a considerar que complir amb les obligacions familiars pot implicar, en algun cas, deixar de banda les normes de conducta moral.

VII. Ètica i religió

Els valors dels catalans

"La família és el primer, encara que en ocasions això suposi saltar-se les normes de la conducta moral"

Mitjana: 2,89

(1 = Molt en desacord a 4 = Molt d'acord)

Taula 34: Grau d'acord amb "la família és el primer, encara que en ocasions això suposi saltar-se les normes de la conducta moral", en relació a l'edat

Grau d'acord	Edat				
	18-24	25-34	35-49	50-64	65 o més
Molt en desacord	12,8	14,2	11,4	5,4	2,8
Més aviat en desacord	27,5	24,4	26,1	20,5	19,0
Més aviat d'acord	32,4	31,8	35,1	33,0	35,6
Molt d'acord	22,5	27,6	25,8	38,8	40,1
Ns/Nc	4,8	2,0	1,6	2,3	2,5
MITJANA	2,68	2,74	2,76	3,08	3,16
Base	114	155	205	163	163

Taula 33: Grau d'acord amb "la família és el primer, encara que en ocasions això suposi saltar-se les normes de la conducta moral", en relació al nivell d'estudis

Grau d'acord	Nivell d'estudis			
	Sense estudis	Primaris	Batx. superior	Llicenciat/Diplomat
Molt en desacord	3,1	6,5	13,1	15,0
Més aviat en desacord	17,7	18,1	28,8	32,9
Més aviat d'acord	31,8	38,6	30,6	28,1
Molt d'acord	44,0	34,2	25,1	22,4
Ns/Nc	3,4	2,6	2,4	1,6
MITJANA	3,21	3,03	2,69	2,59
Base	120	345	184	150

Taula 35: Grau d'acord amb "la família és el primer, encara que en ocasions això suposi saltar-se les normes de la conducta moral", en relació al sexe

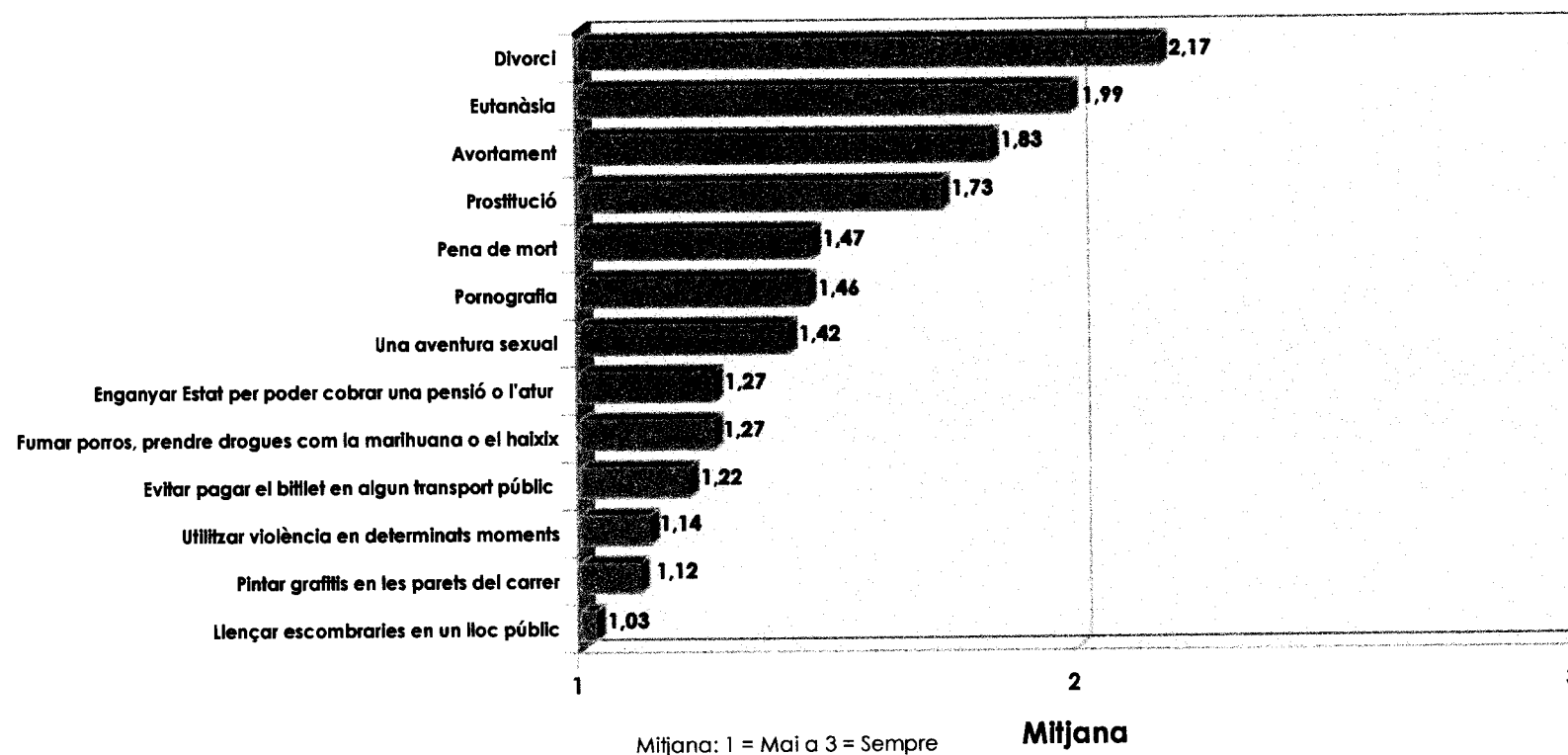
Grau d'acord	Sexe	
	Home	Dona
Molt en desacord	10,1	8,3
Més aviat en desacord	28,7	18,4
Més aviat d'acord	30,7	36,6
Molt d'acord	28,8	33,5
Ns/Nc	1,7	3,2
MITJANA	2,80	2,98
Base	382	398

VII.2. Permissivitat social

- ☐ En general, els catalans justifiquen més les accions que es desenvolupen en l'esfera privada —tot i que potser ells mateixos no les farien— que les que afecten a la col·lectivitat. En aquest sentit, accions com el divorci, l'eutanàsia o l'avortament gaudeixen d'un grau de justificació major que llençar escombraries en un lloc públic, pintar grafitis o colar-se en un transport públic.
- ☐ En tot cas, aquesta idea general s'ha de matisar tenint en compte que, innegablement, els catalans es preocupen per les opcions que prenen els seus veïns, i això és així perquè existeix una **tendència a emmarcar les accions individuals en una dimensió pública**. Aquest tret, distintiu de les societats mediterrànies, confereix al món simbòlic català un gran **dinamisme moral**, donat que contínuament es reflexiona sobre les accions que prenen els altres, en un exercici que serveix per a modelar les actituds i opcions pròpies.
- ☐ Complementàriament, cal tenir en compte que **no sempre allò il·legal és il·legítim, i que en determinats casos allò que prohibeix la llei és permès socialment**. En aquest sentit pot apreciar-se clarament com **la picaresca amb l'Estat i les administracions** —enganyar per poder cobrar una pensió o colar-se en un transport públic— és una pràctica força acceptada, si més no implícitament.
- ☐ El divorci gaudeix d'una **acceptació generalitzada, però no absoluta**. Un de cada quatre catalans el justifica en tots els casos, mentre que sis de cada deu considera que és lícit només en determinats casos.
- ☐ La **societat manté una actitud ambigua davant l'avortament i l'eutanàsia**: no hi ha una resposta majoritària ni a favor ni en contra, tractant-se d'accions justificables en determinats casos sí i en determinats casos no.
- ☐ La **pornografia i tenir una aventura sexual són accions que la majoria de catalans no justifica en cap cas**. La prostitució, en canvi, gaudeix d'un grau d'acceptació major.

- ❑ El 38% dels catalans considera que la pena de mort estaria justificada en determinats casos, i el 4,2%, sempre. Els tràgics successos i els corrents d'opinió creats entorn el fenomen del terrorisme darrerament poden estar influenciant en aquesta qüestió.
- ❑ Les denominades drogues "toves" gaudeixen d'un important grau de censura, i el 77,1% de la població considera que consumir-les no té mai justificació.

En quina mesura considera que aquestes accions poden justificar-se?
Mitjana de les valoracions

Taula 36: En quina mesura considera que aquestes accions poden justificar-se

Accions	MITJANA	Grau de justificació			
		Sempre	En determinats casos	Mai	Ns/Nc
Divorci	2,17	26,8	62,1	9,7	1,4
Eutanàsia	1,99	18,6	59,2	19,7	2,5
Avortament	1,83	11,9	58,1	28,1	1,9
Prostitució	1,73	11,1	48,1	37,0	3,8
Pena de mort	1,47	4,2	38,0	56,1	1,7
Una aventura sexual	1,42	2,1	37,2	58,5	2,2
Pornografia	1,46	6,9	31,0	59,3	2,8
Enganyar Estat per poder cobrar una pensió o l'atur	1,27	2,8	21,4	75,0	0,8
Fumar porros, prendre drogues com la marihuana o el haixix	1,27	4,7	17,7	77,1	0,5
Evitar pagar el bitllet en algun transport públic	1,22	1,5	18,5	79,4	0,6
Utilitzar violència en determinats moments	1,14	0,6	12,5	86,6	0,3
Pintar grafitis en les parets del carrer	1,12	0,8	10,4	88,3	0,5
Llençar escombraries en un lloc públic	1,03	0,7	1,7	97,2	0,4

Mitjana: De 1 = Mai a 3 = Sempre

LECTURA HORIZONTAL

- ☐ Les dones tenen una actitud més censoradora que els homes en qüestions com la pornografia, el consum de drogues "toves", la prostitució i les aventures sexuals.
- ☐ Les generacions joves de catalans són clarament més permissives que les grans. Aquest fet s'aprecia clarament en el consum de drogues "toves", l'avortament, la picaresca i els petits fraus amb les administracions, i els grafitis a les parets.
- ☐ En general, a major nivell d'instrucció, més permissivitat social, sobretot pel que fa al consum de drogues "toves", la pornografia i l'avortament.

Taula 37: Accions que mai no justificaria, en relació al sexe, l'edat i el nivell d'estudis

Accions	Total	Sexe		Edat					Estudis			
		Home	Dona	18-24	25-34	35-49	50-64	65 o més	Sense estudis	Primaris	Batx. superior	Llicenciats /Diplomats
Llençar escombraries en un lloc públic	97,2	97,5	96,8	94,5	96,3	98,2	98,1	97,6	98,4	97,6	97,3	95,0
Pintar grafitis en les parets del carrer	88,3	86,4	90,1	72,4	85,8	88,5	92,6	97,5	95,8	92,6	85,3	76,8
Utilitzar violència en determinats moments	86,6	82,2	90,7	72,5	83,8	89,4	90,2	91,9	89,1	89,8	81,6	83,5
Evitar pagar el bitllet en algun transport públic	79,4	76,2	82,4	59,3	75,5	85,5	84,2	84,8	86,7	84,6	76,1	66,3
Fumar porros, prendre drogues com la marihuana o el haixix	77,1	67,7	86,0	46,7	60,5	76,7	95,9	95,9	94,1	85,8	66,6	58,1
Enganyar Estat per poder cobrar una pensió o l'atur	75,0	73,3	76,7	56,7	68,8	77,8	82,3	83,2	87,7	76,9	72,4	64,5
Pornografia	59,3	48,2	69,7	44,3	45,7	56,4	70,5	75,3	74,0	66,6	51,5	41,1
Una aventura sexual	58,5	52,8	63,8	58,0	49,6	52,5	66,3	67,1	68,2	62,3	54,5	47,3
Pena de mort	56,1	59,2	53,2	52,0	53,8	60,9	56,1	55,1	52,3	50,9	58,0	68,0
Prostitució	37,0	30,1	43,6	34,0	23,4	32,7	45,7	49,1	50,3	36,2	36,0	29,8
Avortament	28,1	23,0	32,9	16,1	12,3	23,2	40,1	46,0	48,9	30,0	19,5	18,3
Eutanàsia	19,7	15,8	23,4	18,2	6,4	15,0	25,2	34,2	33,0	23,2	11,3	12,5
Divorci	9,7	8,8	10,5	5,7	3,8	3,6	12,6	23,1	20,6	12,2	5,0	1,7
Base	800	388	412	114	155	205	163	163	120	345	184	150

VII.3. Tecnologia i bioètica

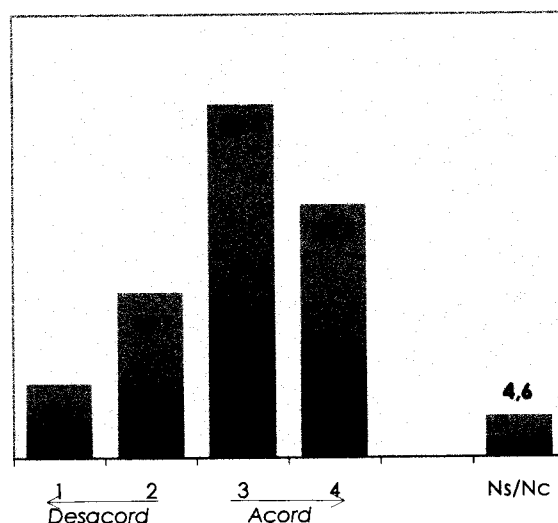
□ La major part de la població pensa que la tecnologia exerceix un efecte “despersonalitzador” sobre la societat (68,3%).

- Quant més grans i de menys estudis disposen els catalans més d'acord estan amb aquesta afirmació.

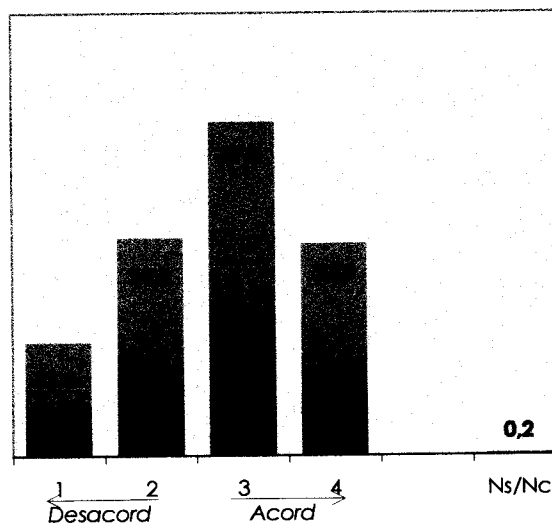
□ Tot i que el 90,1% dels catalans afirma explícitament que li agrada estar al dia sobre les novetats que succeeixen al món, la major part de la població sent sovint que es queda encorada en un món que canvia “massa ràpid” (61,5%). Ja s'ha vist que les noves tecnologies són utilitzades per una minoria i que tampoc és un aspecte globalment important en la transmissió de valors de pares a fills.

- Aquest cert neguit que provoca el canvi social és més important entre els més grans i els que disposen de menys recursos formatius.

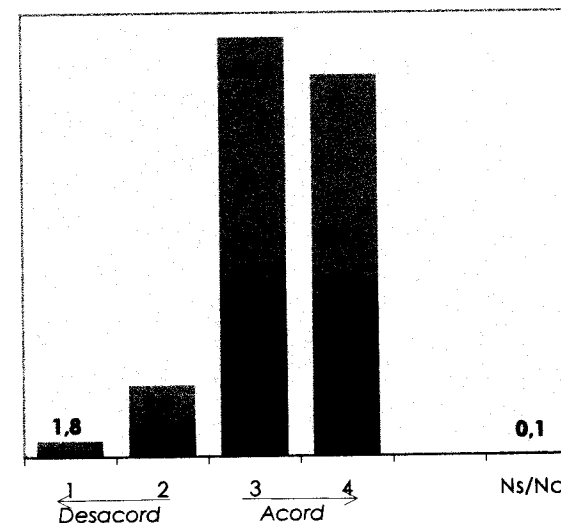
Amb tanta tecnologia s'acabarà fent un món despersonalitzat

Tinc la sensació que el món canvia massa ràpid per a mi

M'agrada estar al dia sobre les novetats que succeeixen al món

- Seguint les dades empíriques, pot suggerir-se que **els catalans rebutgen de manera clara els avenços tecnològics que impliquen una manipulació genètica**, sobretot pel que fa a la clonació d'individus. Els aspectes que suposen una intervenció en els processos biològics humans, en canvi, gaudeixen d'una major acceptació.

Tot i això, només un 32,6% dels catalans està totalment a favor de la inseminació artificial.

Taula 38: Fins a quin punt està a favor o en contra dels següents avenços tecnològics

Avenços	MITJANA	A favor - en contra				
		Molt a favor	Més aviat a favor	Més aviat en contra	Molt en contra	Ns/Nc
La inseminació artificial	2,92	32,6	36,5	11,3	14,2	5,3
Les mares de lloguer	1,98	8,3	21,2	25,2	39,8	5,6
Poder escollir el sexe del fill	1,71	4,9	16,8	19,7	55,2	3,4
La clonació d'individus	1,22	1,0	2,9	12,3	80,1	3,8

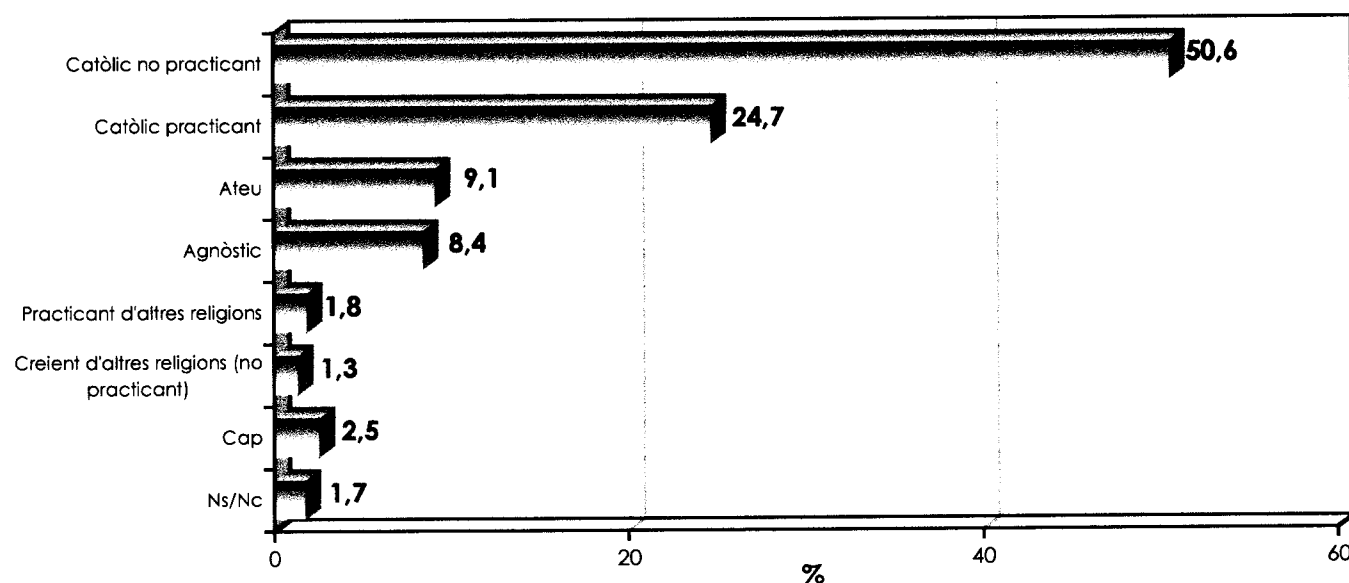
Mitjana: De 1 = Molt en contra a 4 = Molt a favor

LECTURA HORIZONTAL

VII.4. Religió i Església

- ❑ Els catalans s'identifiquen majoritàriament com a catòlics (75,3%), i són catòlics no practicants (50,6%) més que practicants (24,7%). No obstant això, la religió no és quelcom central en la vida dels catalans ni, en definitiva, un aspecte especialment important a transmetre a les futures generacions.
- ❑ Però només dos de cada deu catalans són o ateus (9,1%) o agnòstics (8,4%). En aquest sentit, és remarcable que el 2,5% de la població no s'identifica amb cap opció religiosa i el 1,7% no sap o no contesta la pregunta.
- ❑ Minoritàries, tot i que qualitativament importants, són les religions diferents a la catòlica en les que són creients i/o practicants el 3,1% de la població.

Com es defineix vostè en matèria religiosa?

□ En relacionar la identitat religiosa amb el sexe, l'edat i el nivell d'estudis dels catalans s'obtenen algunes idees d'interès:

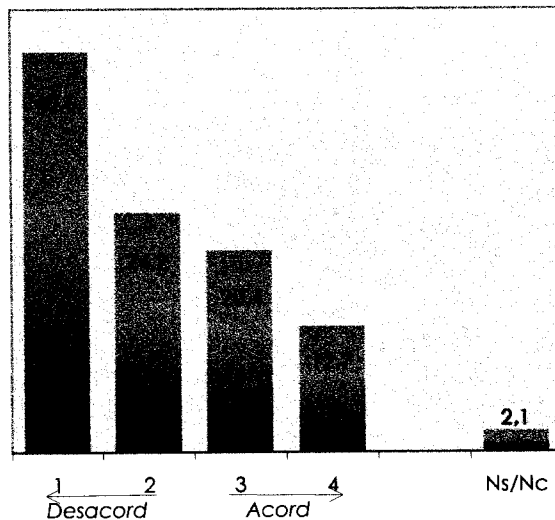
- Tot i que les identitats religioses d'**homes i dones** són similars, crida l'atenció el fet que, en general, les dones acudeixen força més a l'església (catòliques practicants), i són menys atees i agnòstiques que els homes.
- L'Església és cada vegada menys important entre les **noves generacions**, tot i que la fe religiosa, com a tal, continua jugant un paper rellevant en les seves vides. Augmenta l'ateisme i l'agnosticisme entre els joves, que es fan més importants a partir dels 25 anys.
- El culte a **religions diferents a la catòlica** és més important entre els joves de 18 a 24 anys, cosa que potser pot explicar-se a partir de la immigració.
- En general, quant més **estudis** tenen els catalans, menys creients són, menys van a missa i més ateus o agnòstics són. Les persones sense estudis o amb estudis primaris solen ser més religioses i més practicants que les diplomades o universitàries.

Taula 39: Com es defineix vostè en matèria religiosa?

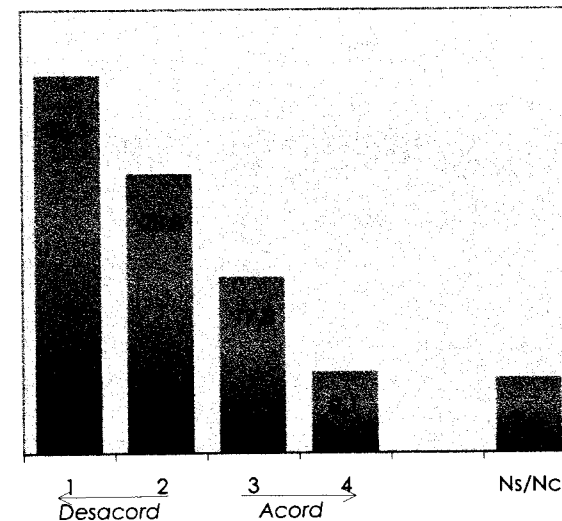
Identitat religiosa	Total	Sexe		Edat					Nivell d'estudis			
		Home	Dona	18-24	25-34	35-49	50-64	65 o més	Sense estudis	Primaris	Batx. superior	Llicenciat /Diplomat
Catòlic no practicant	50,6	50,2	50,9	47,9	56,9	58,0	51,8	35,6	46,7	55,9	51,0	41,5
Catòlic practicant	24,7	17,0	31,8	6,6	7,8	16,1	33,9	55,3	40,0	27,1	14,9	19,6
Ateu	9,1	12,6	5,7	14,6	20,4	7,6	2,7	2,6	3,1	3,8	18,4	13,8
Agnòstic	8,4	11,8	5,2	14,3	9,9	10,8	6,1	1,8	1,6	6,1	9,2	17,6
Practicant d'altres religions	1,8	1,6	2,0	4,5	1,3	1,2	2,8	—	2,4	1,8	1,0	2,3
Creient d'altres religions (no practicant)	1,3	2,0	0,6	2,3	0,4	2,5	0,7	0,4	1,5	1,1	1,4	1,3
Cap	2,5	2,9	2,2	6,0	2,9	2,8	0,4	1,6	2,2	1,9	4,1	1,9
Ns/Nc	1,6	1,9	1,6	3,8	0,4	1,0	1,6	2,7	2,5	2,3	—	2,0
Base	800	388	412	114	155	205	163	163	120	345	184	150

- Tenint en compte l'exposat més amunt, no ha d'estranyar que **la majoria dels catalans no s'identifica amb l'Església ni la considera una institució bàsica en la defensa de la identitat nacional catalana.**
- En ambdós casos, aquests arguments són especialment defensats pels joves, pels assalariats i aturats, i per les persones amb un nivell d'estudis més elevat.

*Em sento identificat amb l'Església
com a institució*

*Per a la defensa de la identitat catalana,
l'Església és una institució bàsica*

VIII. La política

VIII.1. Importància i significat de la política

- En comparació amb altres referents com la família, el treball, els valors ètics o el lleure, **la política queda lluny de les preocupacions quotidianes i genera desencís en la major part dels catalans**. En alguns casos, però, aquest desencís és compatible amb **una actitud crítica que fa reflexionar els ciutadans** sobre els mecanismes de participació política, les institucions democràtiques o el paper que ha de jugar l'Estat en la societat. Tanmateix i en l'altre extrem, les dades empíriques mostren un percentatge que gira entorn el **10% dels catalans que senten un veritable entusiasme i compromís per la política i són molt participatius**.

Taula 40: Fins a quin punt és important la política en la seva vida

Importància	Total
Molt important	5,2
Força important	12,3
Important	24,6
Poc important	32,1
Gens important	23,5
Ns/Nc	2,4
MITJANA	2,42
Base	800

Mitjana: De 1 = Gens a 5 = Molt important

- De manera més concreta, i segons els resultats, **més de la meitat dels catalans (55,6%) afirma que la política no és important en la seva vida i tres quartes parts (73,5%) manifesten estar-ne poc o gens interessats**.
- En general, els homes solen estar més interessats per la política que les dones.
- Els segments d'edat centrals (25 a 49 anys) mostren un interès més elevat per la política que els grans i els joves de 18 a 24 anys.

- En termes generals, **quant més alt és el nivell d'estudis de la població més alt és l'interès per la política**.
- El 32,2% dels diplomats i llicenciats afirma estar força interessat per la política. En canvi, el percentatge de persones sense estudis que mostra aquest grau d'interès és de l'11,1%.

VIII. La política

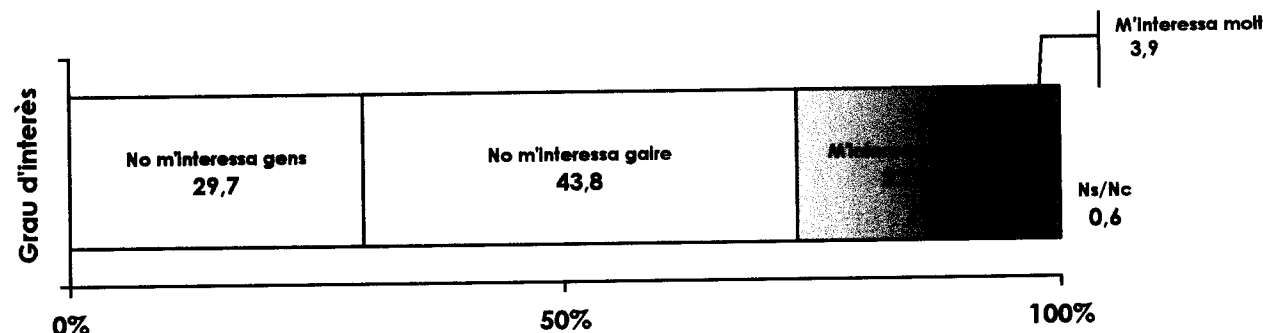
Els valors dels catalans

- El 32,2% dels diplomats i llicenciats afirma estar força interessat per la política. En canvi, el percentatge de persones sense estudis que mostra aquest grau d'interès és de l'11,1%.

Podria dir-me fins a quin punt li interessa la política ?

Taula 41: "Podria dir-me fins a quin punt li interessa la política?", en relació al sexe

Interès	Sexe	
	Home	Dona
Molt	5,4	2,5
Força	24,6	19,6
No gaire	43,0	44,4
Gens	26,3	32,9
Ns/Nc	0,6	0,7
MITJANA	1,98	1,86
Base	388	412

Mitjana: 1,92

(1 = No m'interessa gens a 4 = M'interessa molt)

Taula 42: "Podria dir-me fins a quin punt li interessa la política?", en relació a l'edat

	Edat				
	18-24	25-34	35-49	50-64	65 o més
Molt	2,7	4,3	5,2	4,4	2,3
Força	22,0	25,3	22,8	22,5	17,4
No gaire	42,9	45,8	46,5	39,6	43,1
Gens	32,4	24,2	24,5	32,0	37,2
Ns/Nc	—	0,4	1,0	1,5	—
MITJANA	1,89	2,01	1,98	1,90	1,80
Base	114	155	205	163	163

Taula 43: "Podria dir-me fins a quin punt li interessa la política?", en relació al nivell d'estudis

Interès	Nivell d'estudis			
	Sense estudis	Primaris	Batx. superior	Llicenciat/Diplomat
Molt	2,2	2,4	6,9	5,0
Força	11,1	20,3	23,7	32,2
No gaire	37,0	43,6	45,7	47,1
Gens	48,7	32,9	23,0	15,8
Ns/Nc	1,0	0,8	0,7	—
MITJANA	1,61	1,87	2,01	2,17
Base	120	345	184	150

❑ **Els principals sentiments que desperta la política entre els catalans són la desconfiança i la decepció.**

- El sentiment de desconfiança és més important entre els més joves que entre els més grans. També és molt significatiu entre els estudiants.
- La decepció per la política resulta especialment rellevant entre els aturats i els assalariats. En aquest sentit, convé tenir en compte que els aturats es manifesten especialment mancats d'entusiasme per la política.

❑ **El respecte per la política és molt important per a un de cada dos catalans.** Aquest fet s'interpreta en un doble sentit. Per una banda, com un sentiment de **llunyania i distància** vers tot allò relacionat amb la política (que enllaça bé amb les idees de desencís, desconfiança i decepció, exposades més amunt). Per una altra, com un sentiment de **respecte i una certa admiració** vers els càrrecs i les institucions polítiques (cosa que, com es veurà enllaça bé amb les valoracions que fan els catalans de diferents institucions pròpies de l'Estat de Benestar).

❑ **La política avorreix, irrita o provoca una gran indiferència a un 46,7% dels catalans.**

- Comparativament, els més joves (18-24 anys) i els estudiants són els segments que afirmen sentir més avorriment per la política.
- Tanmateix, cal tenir en compte que entre els majors de 65 anys és on es troba una major proporció de persones indiferents a la política i les persones amb estudis universitaris els que en tenen menys (33,4%).
- Els que comparativament senten més irritació quan es parla de política són els joves entre 25 i 34 anys (51,6%) i els assalariats (48,3%).

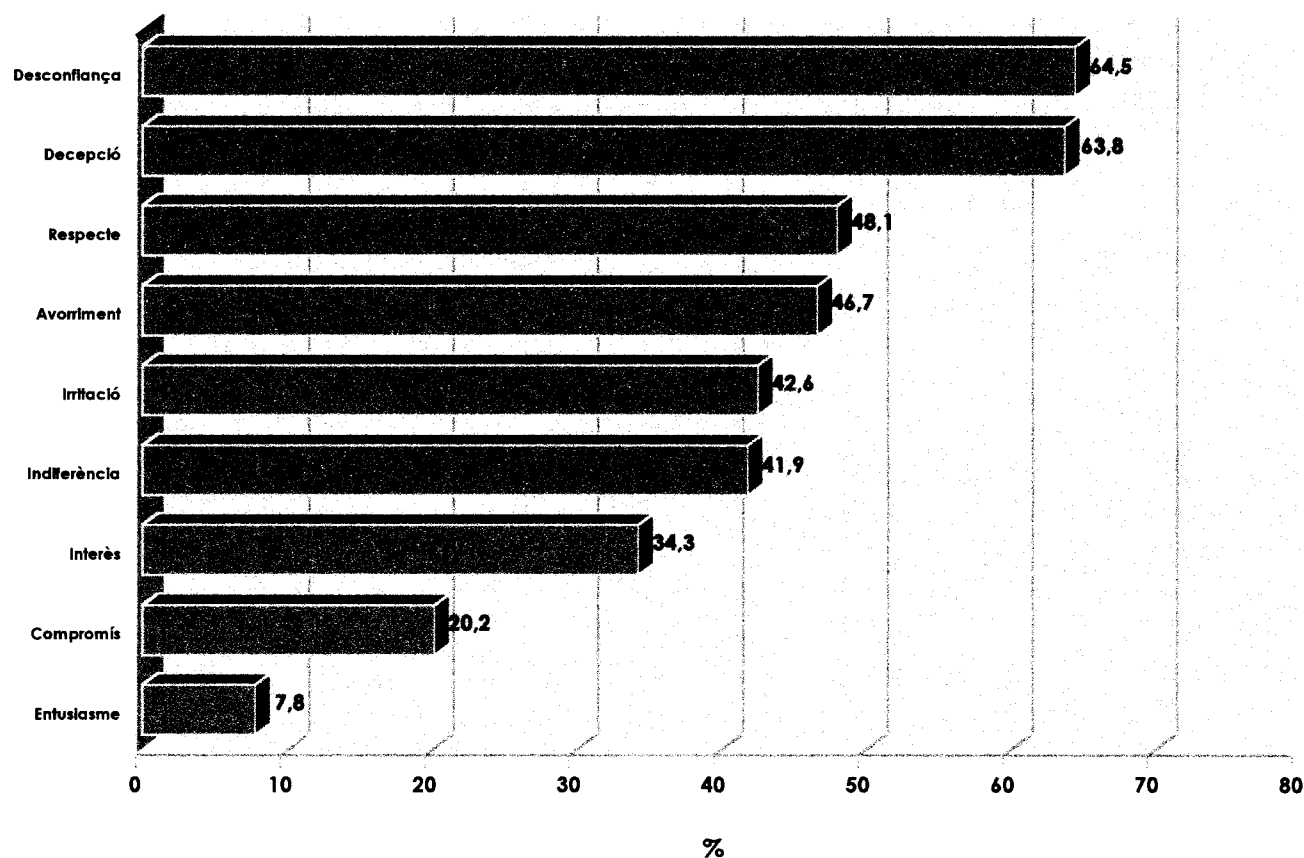
❑ **Entre un i tres de cada deu catalans, en canvi, sent molt interès, compromís i entusiasme per la política.**

- És molt remarcable l'interès que desperta la política entre els joves madurs, i especialment entre els llicenciats i diplomats.

En relacionar aquesta dada amb els graus de desconfiança, avorriment i irritació per la política dels joves, pot suggerir-se un sentiment força generalitzat de decepció tot i que no mancat d'interès, que pot dibuixar **un important talant crític vers la política en les generacions de joves catalans.**

- El **compromís** per la política és remarcable entre els llicenciats i diplomats i els professionals **autònoms** i **empresaris**. En canvi, els que es declaren menys compromesos són els majors de 65 anys i aquells que tenen estudis elementals.

Quins sentiments li inspira la política?

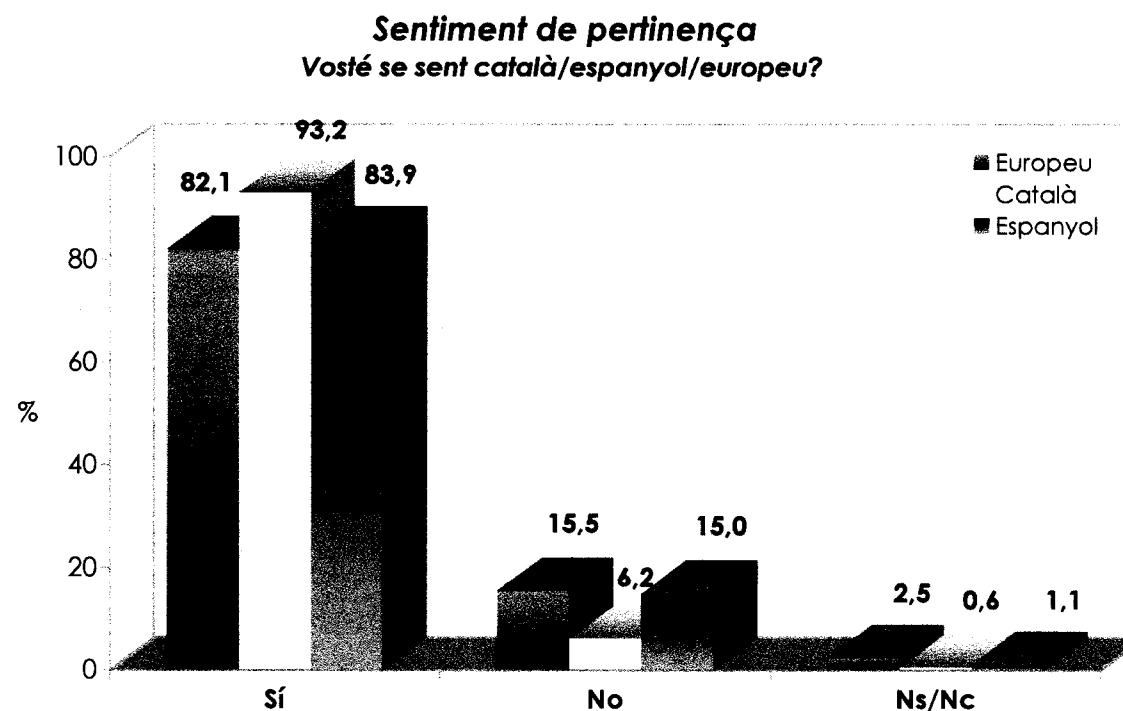

Taula 44: Quins sentiments l'inspira la política?

Sentiments	Total	Segments destacats	%
Desconfiança	64,5	▲ Estudiants	75,6
		▲ Persones d'entre 18 i 24 anys	74,6
		▼ Jubilats	56,4
		▼ Majors de 65 anys	55,0
Decepció	63,8	▲ Assalariat	70,7
		▲ Aturats	75,9
Respecte	48,1	▲ Diplomats i llicenciats	55,5
Avorriment	46,7	▲ Persones d'entre 18 i 24 anys	65,0
		▲ Estudiants	62,5
		▼ Autònoms	36,7
		▼ Persones d'entre 50 i 64 anys	37,1
Irritació	42,6	▲ Persones d'entre 25 i 34 anys	51,6
		▼ Majors de 65 anys	27,5
Indiferència	41,9	▲ Majors de 65 anys	48,2
Interès	34,3	▲ Diplomats i llicenciats	49,5
		▲ Joves d'entre 25 i 34 anys	42,3
		▼ Persones sense estudis	21,4
Compromís	20,2	▲ Universitaris	32,8
		▲ Autònoms i empresaris	30,4
Entusiasme	7,8	▲ Estudiants	12,7
		▼ Aturats	1,8

VIII.2. Posicionament nacional i ideològic

- Entre els catalans prima el sentiment de pertinença a Catalunya que, en la major part dels casos, resulta compatible amb la identificació amb Espanya i Europa. Els actuals ciutadans de Catalunya se senten catalans (93,2%), espanyols (83,9%) i europeus (82,1%).

□ En una escala d'1 (només català) a 5 (només espanyol), la valoració mitjana de l'eix d'identificació nacional és de 2,56, amb el que, de manera general, pot suggerir-se **un catalanisme moderat entre els catalans**.

□ Tanmateix, cal **tenir en compte** que:

- El **40,6%** dels habitants de Catalunya afirma sentir-se tant català com espanyol.
- La identificació nacional amb Catalunya, o **catalanitat (42,2%) és clarament més important que l'espanyolitat (11,9%)**.
- En el mateix sentit, **els que s'identifiquen com a només catalans (17,8%) són més dels que s'identifiquen com a només espanyols (5,9%)**.
- El percentatge de persones que no s'identifica amb **cap opció nacional és poc important (4,3%)**.

Taula 45: Eix d'identificació nacional

Posicionament	Total
Només català	17,8
Més català que espanyol	24,4
Tant català com espanyol	40,6
Més espanyol que català	6,0
Només espanyol	5,9
Cap	4,3
Ns/Nc	1,0
Català + Més català que espanyol	42,2
Espanyol + Més espanyol que català	11,9
MITJANA	2,56
Base	800

Mitjana: De 1= Només català a 5 = Només espanyol

□ En una escala d'1 (esquerra) a 5 (dreta), la valoració mitjana de l'eix esquerra-dreta és de 2,47, amb el que, de manera general, pot suggerir-se **una identificació ideològica més important amb l'esquerra que amb la dreta**.

□ Tanmateix, cal **tenir en compte** que:

- El 16,1% de la població se situa en el centre de l'escala.
- La identificació global amb l'esquerra o centre esquerra (36,5%) és major que amb la dreta o centre dreta (16,3%).
- En el mateix sentit, i encara més evident, els ciutadans que es declaren d'**esquerres (23,6%) són el triple que els que afirmen ser de dretes (7,4%)**.
- La identificació amb cap opció ideològica és **molt important**: el 25,6% dels catalans no es posiciona en cap segment de l'eix.
- Citar el posicionament ideològic desperta sempre certes reserves entre la població, és així que no estranya el, **relativament important, percentatge de persones que no saben o no contesten a la pregunta (5,5%)**.

Taula 46: Eix esquerra-dreta

Posicionament ideològic	Total
Esquerra	23,6
Centre-esquerra	12,9
Centre	16,1
Centre dreta	8,9
Dreta	7,4
Cap	25,6
Ns/Nc	5,5
Esquerra + Centre-esquerra	36,5
Dreta + Centre-dreta	16,3
MITJANA	2,47
Base	800

Mitjana: De 1= Esquerra a 5 = Dreta

VIII.3. Cultura participativa

- ☐ En general, i per a fer sentir la seva veu, **els catalans consideren més eficaços els mecanismes de participació individual que els que demanen una implicació activa en una organització o col·lectivitat.** La mobilització política sol donar-se en èpoques de crisi, combinada o no amb la mancança de recursos, i aquest no és el cas de la Catalunya actual. A banda d'una major satisfacció, sembla encertat pensar que la societat civil catalana està poc mobilitzada degut a una manca de confiança molt remarcable envers les formes d'organització política tradicionals. El fet que els catalans mostrin un grau de simpatia elevat pels denominats nous moviments socials (ecologia, drets humans, feminisme, ONG, etc.) dona sentit a aquest plantejament.
- ☐ En aquest sentit, **signar per una causa i escriure una carta de queixa són els mecanismes que un major nombre de catalans coincideix a considerar més eficaços per a fer sentir la seva veu.**
- ☐ **Un de cada dos catalans considera que pertànyer a una ONG és un canal eficaç de participació política.** Com a forma nova d'organitzar els interessos col·lectius, les ONG són clarament millor valorades per part de les generacions joves que per les grans.
- ☐ En canvi, **participar en una manifestació o anar a una vaga, majoritàriament, no es consideren canals eficaços de participació política.**
- ☐ **Però els mecanismes valorats com a menys eficaços per participar en la vida social i política del país són els que comporten una militància en un sindicat** (un 56,9% el valora com a gens o poc eficaç) **o en un partit polític** (un 70,4% el valora com a gens o poc eficaç). És remarcable que els més joves (18-24 anys) són els que donen puntuacions més altes a l'eficàcia d'aquests mecanismes de participació.
- ☐ En general, i en relació al **sexe**, pot suggerir-se que els canals de participació política que demanen una implicació en una organització són considerats més eficaços pels homes que per les dones. Aquest fet pot explicar-se a partir de les barreres que aquestes organitzacions han interposat a que hi accedissin dones (sobretot les organitzacions tradicionals, com els partits i sindicats).

Taula 47: Eficàcia de diferents mecanismes per a fer sentir la pròpia veu

		Grau d'eficàcia				
		Molt	Força	Poca	Gens	Ns/Nc
Donar la meva signatura per alguna causa	2,68	11,3	51,0	24,0	9,1	4,6
Escriure una carta de queixa	2,58	10,6	46,9	24,3	13,4	4,8
Pertànyer a una ONG	2,50	10,4	40,5	24,2	16,1	8,9
Participar en una manifestació	2,37	7,0	38,7	31,8	17,7	4,9
Participar en una vaga	2,31	7,0	33,7	35,1	18,7	5,4
Pertànyer a un sindicat	2,16	5,2	31,5	30,2	26,7	6,5
Militar en un partit polític	1,87	4,1	18,0	31,9	38,5	7,5

Mitjana: De 1 = Gens a 4 = Molt eficaç

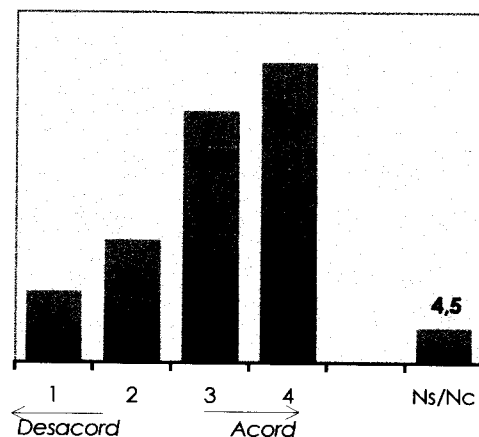
LECTURA HORIZONTAL

Taula 48: Mecanismes considerats com a molt i força eficaços per a fer sentir la pròpia veu, en relació al sexe i l'edat

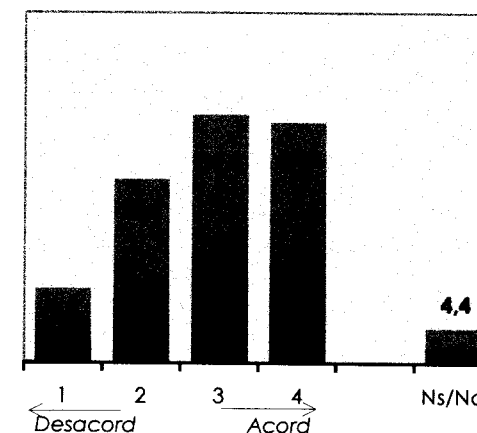
Mecanismes	Total	Sexe		Edat				
		Home	Dona	18-24	25-34	35-49	50-64	65 o més
Donar la meva signatura per alguna causa	62,3	62,5	62,2	62,1	62,1	67,8	58,0	60,2
Escriure una carta de queixa	57,5	55,5	59,4	53,0	61,2	59,7	56,4	55,5
Pertànyer a una ONG	50,9	55,2	46,8	67,3	66,3	49,7	39,2	37,8
Participar en una manifestació	45,7	45,1	46,1	53,7	48,1	51,3	40,5	35,6
Participar en una vaga	40,8	43,3	38,4	48,3	49,9	49,3	29,8	26,7
Pertànyer a un sindicat	36,6	45,3	28,5	51,7	38,3	42,2	28,4	25,7
Militar en un partit polític	22,1	25,6	18,8	30,4	22,8	23,1	17,6	18,7
Base	800	388	412	114	155	205	163	163

- La majoria dels catalans considera que la ciutadania no té influència sobre les accions de Govern (70,7%) i veu la política com quelcom allunyat de la seva realitat quotidiana, on és millor no ficar-s'hi (62,6%). Una tercera part dels catalans, en canvi, no participa d'aquesta concepció i considera que els ciutadans influeixen i poden influir en les accions de Govern (24,8%) i que, tanmateix, no hi ha res dolent en estar implicat políticament (33%).

La gent com jo no té influència sobre el que fa el govern

És millor no ficar-se en política

- ❑ Com a preàmbul de les dades relatives al comportament electoral, i dins aquest apartat dedicat a la cultura participativa, s'inclouen els resultats d'un estudi realitzat per l'Institut DEP el 1997 en el qual es preguntava a la població per les seves motivacions —explícites— a l'hora d'anar a votar.
- ❑ En aquest sentit s'observa que **la identificació ideològica, però també la capacitat per a resoldre els problemes que afecten a la seva vida quotidiana, són les principals raons que expliquen per què la gent vota al partit que vota** (es tracta, doncs, d'una combinació de motivacions polítiques i tècniques).
- ❑ Cal tenir en compte, però, que **les persones tendeixen a dimensionar els problemes socials en funció dels seus propis problemes i interessos. Per això, quant més es concreta la capacitat dels partits per a resoldre els problemes de la gent, major és la probabilitat que siguin votats.** L'ordre en què la gent prioritza els àmbits on es localitzen els problemes concrets que els partits han de resoldre és: Municipi (4,05), Catalunya (3,98) i Espanya (3,78).
- ❑ Tanmateix, cal **tenir en compte les següents pautes generals de comportament electoral:**
 - El 55,6% de la població té un comportament estable pel que fa a la participació, i acudeix a totes les convocatòries electorals. Considera que no fer-ho és un error.
 - La fidelitat en el vot és un ingredient important en l'explicació del comportament electoral. La meitat de la població (52,0%) afirmar votar sempre al mateix partit, independentment dels canvis que aquest o la societat experimenti.
 - El 40,8% de la població dóna per suposat que tots els partits tenen dèficits i vota “al que sembla menys dolent”, demostrant així un cert escepticisme respecte els partits i els polítics.

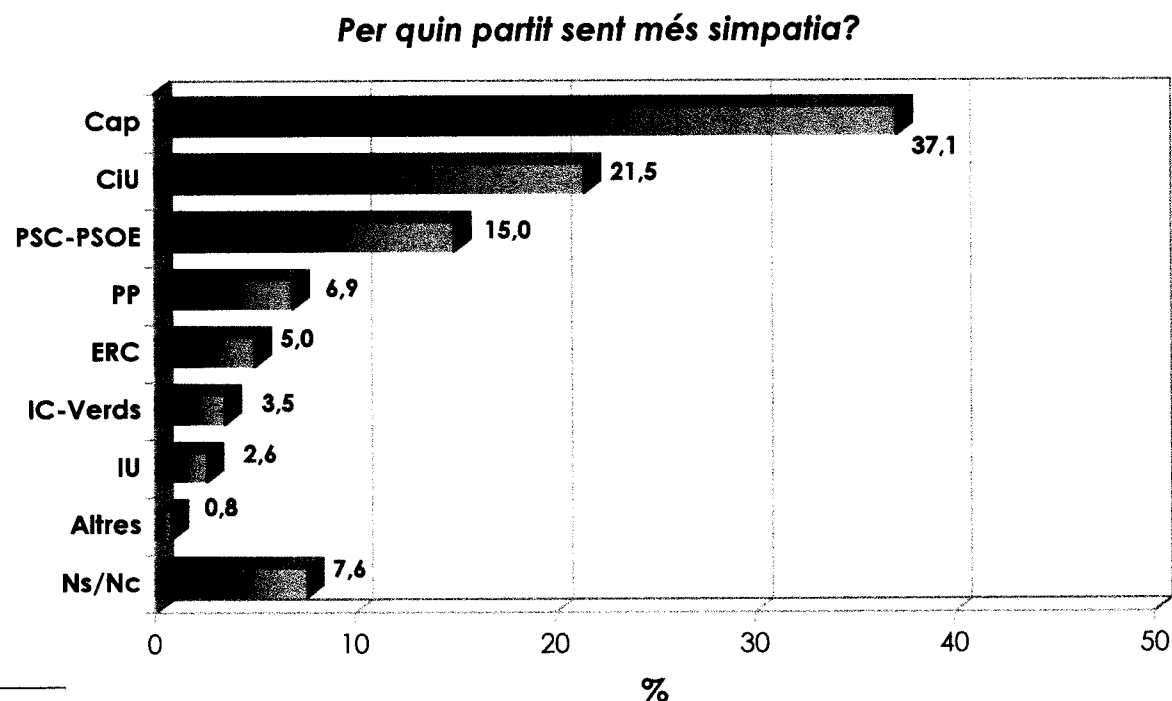
Taula 49: Grau d'acord amb les següents raons que expliquen per què la gent vota al partit que vota

Quan voto, voto a qui...	MITJANA	Grau d'acord			
		Acord	Ni acord ni desacord	Desacord	Ns/Nc
Està a prop de la meva manera de pensar	4,05	74,9	16,5	5,3	3,2
Pot resoldre millor els problemes del meu municipi	4,05	77,5	14,3	5,3	3,0
Pot resoldre millor els problemes de Catalunya	3,98	74,4	16,0	6,8	2,8
Defensa els meus interessos i els de la meva família	3,89	72,3	15,7	9,1	2,9
Pot resoldre millor els problemes d'Espanya	3,78	66,3	19,8	10,2	3,7
Sempre voto, perquè no fer-ho és un error	3,49	55,6	17,9	22,9	3,7
Ho faig sempre al mateix partit	3,41	52,0	17,3	26,9	3,7
Diu les coses tal com són	3,45	49,0	26,5	17,4	7,1
Sembla el menys dolent	3,13	40,8	24,4	27,9	6,8

Mitjana: De 1 = Totalment en desacord a 5 = Totalment d'acord
Font: Institut DEP, 1997

LECTURA HORIZONTAL

- ❑ El 37,1% dels catalans no sent simpatia per cap partit polític, dada rellevant i que resulta coherent amb els índexs de participació de les darreres eleccions al Parlament de Catalunya¹.
- ❑ Del 55,3% dels ciutadans que sent simpatia per algun partit polític, el grup més gran es decanta per la coalició nacionalista CiU (21,5%) i en segon terme pel PSC-PSOE (15%). Pel PP sent simpatia un 6,9% dels catalans, per ERC un 5,0%, un 3,5% per IC-Verds i un 2,6% per IU. Menys d'un 1% no sent simpatia per cap d'aquests partits i es decanta per altres de minoritaris, entre els que apareix el PI.

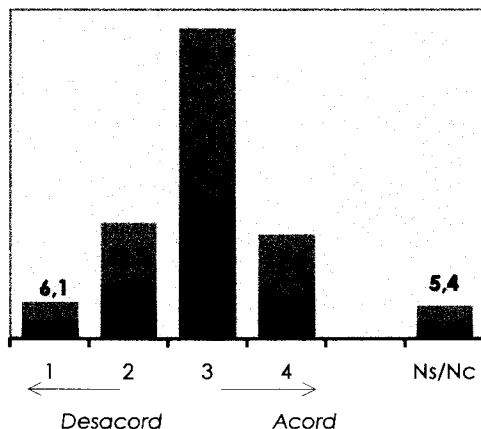

¹ Índexs de participació de les darreres eleccions: Parlament de Catalunya (1995: 63,64%), municipals (1995: 64,80%), legislatives (1996: 76,52%). Font: Generalitat de Catalunya, Departament de Governació.

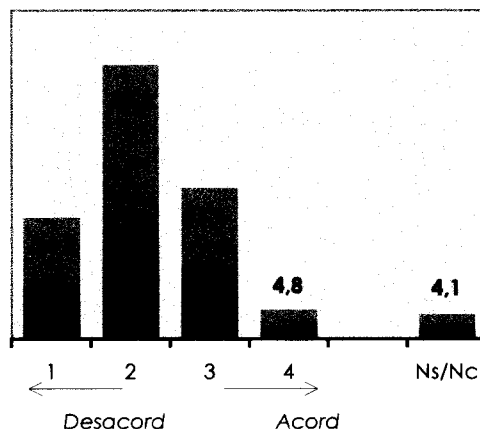
VIII.4. Les institucions i els agents socials

- ❑ **Malgrat** set de cada deu catalans pensa que **els polítics contribueixen al desenvolupament de Catalunya**, hi ha una opinió generalitzada que **les necessitats reals de la ciutadania no tenen espai en l'agenda dels polítics**.
- ❑ En aquest sentit, el 71,1% dels catalans pensa que **els partits polítics catalans centren en excés la seva atenció en temes de llengua i nacionalisme**. Pot pensar-se, per tant, que el debat actual de la llengua i el nacionalisme no es relaciona prou amb les necessitats de la població.

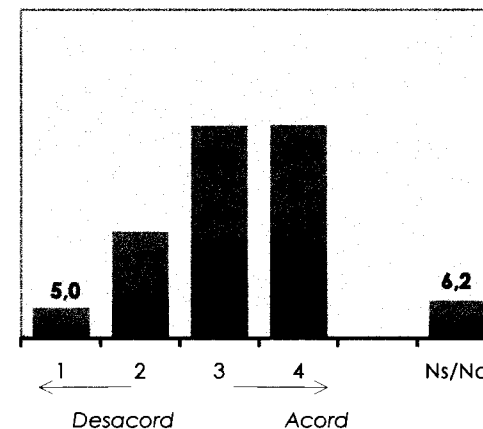
Els polítics contribueixen al desenvolupament de Catalunya

Els polítics es preocupen per les necessitats reals dels ciutadans

Els partits polítics catalans tendeixen a parlar molt de la llengua i nacionalisme i poc de les necessitats reals dels ciutadans

- ☐ **A Catalunya existeix una notable varietat de col·lectius, grups i entitats associatives que, en general, són de la simpatia de la població.** Aquest fet resulta coherent amb els nivells d'associacionisme i d'implicació amb activitats voluntàries de la societat catalana².
- ☐ **Els col·lectius d'ajuda a les persones necessitades, els que lluiten pel compliment dels drets humans i els ecologistes són amb els que més simpatitzen els catalans.**
- ☐ Entre cinc i vuit de cada deu catalans senten simpatia pels **col·lectius d'ajuda als malalts de la SIDA, pacifistes, associacions de veïns, catalanistes, d'acollida d'immigrants i objectors de consciència o insubmissos.**
- ☐ Entre tres i cinc de cada deu catalans sent **simpatia pels col·lectius de defensa de la llengua castellana, feministes, gais i/o lesbianes i okupes.**
- ☐ **Cal tenir en compte l'efecte de l'edat en el grau de simpatia que mereixen alguns col·lectius:** el col·lectiu de drets humans, pacifistes, objectors de consciència o insubmissos, feministes i gais i/o lesbianes causen un grau de simpatia significativament més elevat a les generacions més joves que a les més grans. Les associacions de veïns i els col·lectius catalanistes, en canvi, causen major simpatia a les generacions més grans que a les més joves. La segmentació per sexe no introdueix diferències importants, podent-se afirmar que **homes i dones manifesten graus de simpatia similars** pels diferents col·lectius associatius.

² A Catalunya, el 9,9% (1996) dels catalans realitza alguna activitat de voluntariat, i el 29,3% (1997) està associat a alguna entitat sense afany de lucre (entitats esportives, de veïns, de temps lliure, de foment de la cultura catalana, excursionistes, professionals, religioses, de drets humans, etc.), segons dades de l'Institut DEP.

Taula 52: Quina simpatia li causen els següents col·lectius?

Col·lectius	MITJANA	Grau de simpatia				
		Molta	Força	Poc	Gens	Ns/Nc
Ajuda als necessitats	3,49	52,8	41,1	3,5	0,5	2,1
Drets humans	3,45	48,0	44,2	3,2	0,9	3,6
Ecologistes	3,26	38,8	48,3	9,5	1,7	1,6
Pro malalts de la SIDA	3,23	37,1	46,3	8,0	3,5	5,1
Pacifistes	3,08	33,7	43,7	13,6	6,3	2,6
Associacions de Veïns	2,80	14,6	50,3	17,0	7,7	10,3
Catalanistes	2,74	20,2	39,2	26,0	9,7	4,9
Acollida d'immigrants	2,70	18,4	39,2	21,3	12,4	8,7
Objectors / Insubmissos	2,58	16,8	35,9	21,8	16,5	9,0
Defensa de la Llengua Castellana	2,46	10,7	36,8	28,2	16,2	8,1
Feministes	2,46	13,8	31,3	32,1	15,8	7,1
Gais / Lesbianes	2,39	12,1	30,1	22,1	20,9	14,7
Pro-vida	2,39	16,0	25,2	24,7	22,5	11,5
Okupes	2,01	5,7	22,6	29,4	33,1	9,2

Mitjana: De 1 = Gens a 4 = Molta simpatia

LECTURA HORIZONTAL

Taula 53: Col·lectius que causen molta i força simpatia, en relació al sexe i l'edat

Col·lectius	Total	Sexe		Edat				
		Home	Dona	18-24	25-34	35-49	50-64	65 o més
Ajuda als necessitats	93,9	91,5	96,1	91,5	93,2	95,7	92,5	95,3
Drets humans	92,3	91,9	92,6	93,1	94,2	94,2	89,4	90,2
Ecologistes	87,1	88,1	86,2	88,0	94,0	89,2	84,8	79,4
Pro malalts de la SIDA	83,4	82,0	84,8	89,5	86,3	84,3	74,9	84,0
Pacifistes	77,4	77,9	77,0	88,1	82,6	79,2	73,7	66,4
Associacions de Veïns	64,9	64,1	65,7	49,0	61,2	65,3	72,9	71,1
Catalanistes	59,4	62,1	56,9	58,2	57,8	51,1	65,2	66,5
Acollida d'immigrants	57,6	55,9	59,2	65,1	63,6	60,9	45,4	54,7
Objectors / Insubmissos	52,8	54,4	51,2	67,5	62,4	57,4	46,1	34,0
Defensa de la Llengua Castellana	47,6	45,9	49,1	44,2	48,0	53,8	48,5	40,6
Feministes	45,1	45,0	45,1	54,7	54,2	42,2	38,9	39,3
Gais / Lesbianes	42,2	42,5	41,9	62,2	61,6	45,9	27,7	19,3
Pro-vida	41,2	41,3	41,2	35,5	35,4	42,1	39,7	51,3
Okupes	28,3	32,5	24,3	39,2	33,7	30,1	24,7	16,7
Base	800	388	412	114	155	205	163	163

- ☐ Pot afirmar-se que **les institucions i les organitzacions democràtiques són de la confiança dels ciutadans, tot i que aquesta no sigui excepcionalment elevada. En aquest sentit, són les institucions catalanes les que mereixen més confiança, però també les organitzacions sense afany de lucre, la monarquia i el parlament espanyol.**
- ☐ En aquest sentit, pot afirmar-se que **les institucions que mereixen més confiança als catalans són aquelles que, de manera més directa, exerceixen una acció de govern sobre el seu territori: la Generalitat de Catalunya (72,4%), l'Ajuntament del municipi (67,6%) i el Parlament català (64,1%).** En general, a mida que augmenta l'edat augmenta també la confiança per a aquestes institucions.
- ☐ **Les ONG mereixen confiança a dues terceres parts dels catalans.** La confiança és molt més important entre els més joves (78,4%) que entre els més grans (46,9%), observant-se una davallada significativa de les puntuacions a mida que augmenta l'edat. **L'acció que desenvolupen aquestes organitzacions mereix cada vegada més confiança entre els catalans, i sembla que s'estan configurant com un focus d'atenció i de referència cívica entre les noves generacions.**
- ☐ **La població està dividida en la seva confiança cap a la monarquia, el Parlament espanyol i el Govern central,** com a institucions representatives de l'Estat espanyol. En aquest sentit, la meitat dels catalans hi confia, i l'altre meitat no.
 - En tots tres casos, el nivell de confiança és menor entre les generacions més joves.
- ☐ **Els sindicats, la justícia, els partits polítics i l'exèrcit són objecte, en general, de poca confiança.**
 - De manera significativa, les generacions joves confien més en els sindicats i la justícia, i les generacions grans més en els partits polítics i en l'exèrcit.

Taula 50: Quina confiança li mereixen les següents institucions?

Aspectes	MITJANA	Grau de confiança				
		Molta	Força	Poc	Gens	Ns/Nc
Govern de la Generalitat	2,88	15,8	56,7	18,4	4,2	4,9
Ajuntament del municipi	2,77	14,2	53,4	19,9	8,2	4,3
Parlament català	2,78	13,3	50,8	24,0	4,9	7,0
ONG	2,89	17,3	46,7	17,6	4,6	13,8
Monarquia	2,59	15,6	39,8	25,0	14,7	4,9
Parlament espanyol	2,53	7,7	42,3	34,5	8,2	7,3
Govern central	2,43	6,5	39,6	35,8	12,2	5,9
Sindicats	2,25	5,9	32,5	36,2	20,6	4,8
Justícia	2,26	8,5	26,5	43,9	18,1	3,0
Partits polítics	2,11	3,3	25,5	46,5	21,5	3,2
Exèrcit	2,05	5,9	20,4	39,7	27,5	6,5

Mitjana: De 1 = Gens a 4 = Molta confiança

LECTURA HORIZONTAL

Taula 51: Institucions que mereixen molta i força confiança, en relació al sexe i l'edat

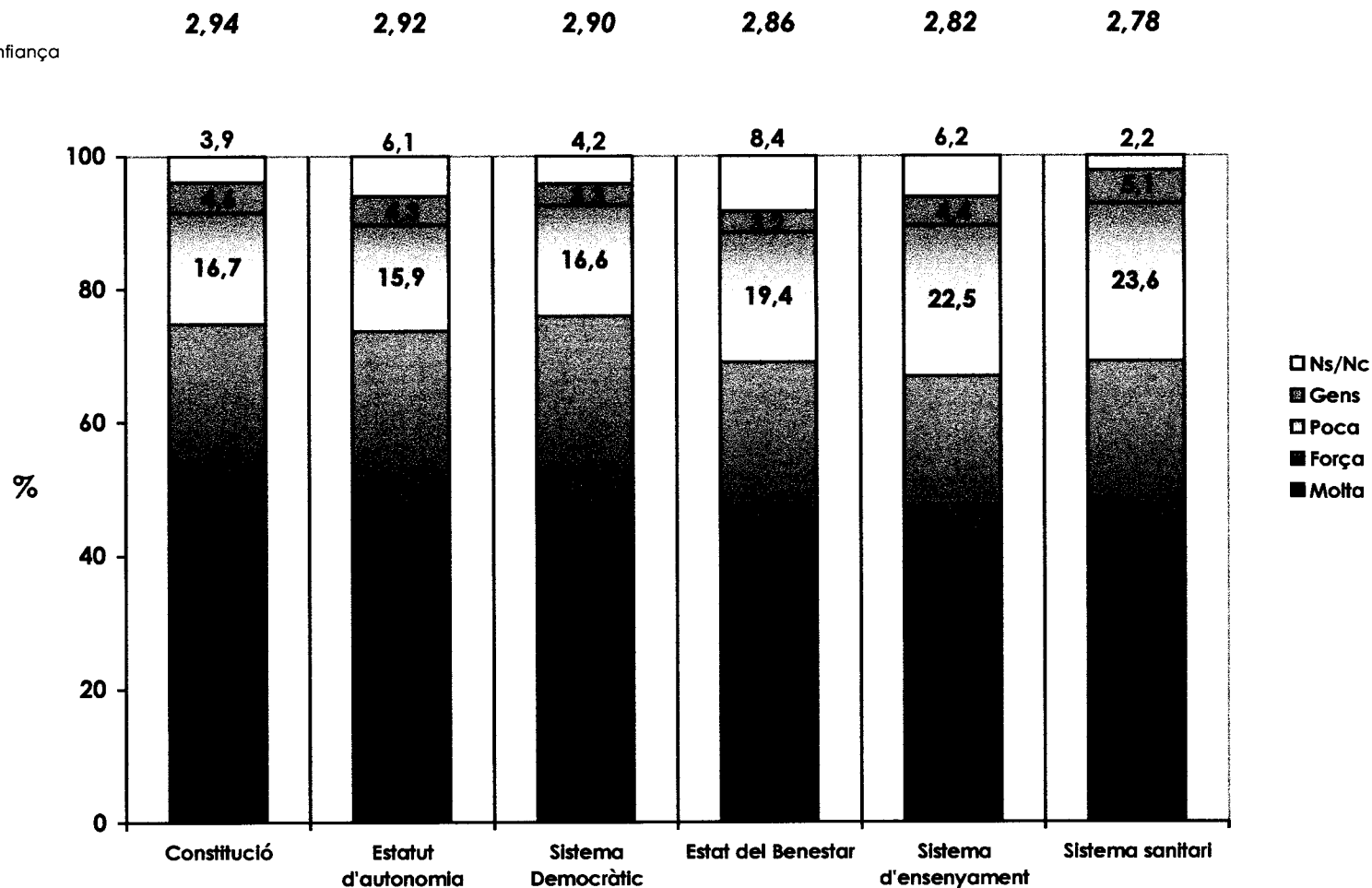
Institucions	Total	Sexe		Edat				
		Home	Dona	18-24	25-34	35-49	50-64	65 o més
Govern de la Generalitat	72,4	75,8	69,2	68,1	75,0	71,4	71,2	75,6
Ajuntament del municipi	67,6	66,5	68,7	59,7	62,4	72,1	68,4	71,7
Parlament català	64,1	68,7	59,8	52,6	62,2	66,2	67,7	67,8
ONG	63,9	69,0	59,1	78,4	76,1	65,5	57,1	46,9
Monarquia	55,4	50,4	60,1	38,1	51,0	54,3	61,4	67,2
Parlament espanyol	50,0	51,6	48,4	40,8	47,0	57,8	52,9	46,3
Govern central	46,1	49,2	43,2	41,9	42,2	45,2	52,1	48,0
Sindicats	38,4	41,6	35,4	49,5	39,6	39,9	35,6	30,4
Justícia	35,0	37,4	32,7	40,1	42,9	34,0	31,3	28,7
Partits polítics	28,8	31,1	26,6	22,6	29,9	29,3	34,7	25,4
Exèrcit	26,3	26,2	26,4	17,3	17,9	26,7	33,6	32,9
Base	800	388	412	114	155	205	163	163

- ❑ En relació a l'assenyalat més amunt i atenent als resultats pot afirmar-se que **les institucions i els sistemes més representatius de l'Estat Social i Democràtic de Dret gaudeixen de legitimitat i són de la confiança dels catalans**. Malgrat això, és remarcable que aquestes institucions i sistemes inspiren, **en general, una confiança relativa i no absoluta i, fins i tot en alguns casos, una clara desconfiança**.
 - Les persones més joves i que disposen de més estudis són les que, en general, es mostren més desconfiades.
 - El desencís per la política, suggerit al principi del capítol, pot ser molt important en alguns casos, i en aquest sentit, estar alimentant a grups d'ultradreta i radicals en general.
- ❑ **La Constitució, l'Estatut d'autonomia, el sistema democràtic i l'Estat del benestar són institucions ben valorades** (tant quan a mitjanes com a graus de força i molta confiança), **tot i no estar exemptes de crítica**: entorn el 20% de la població mostra poca o molta desconfiança envers aquestes institucions.
- ❑ **Quant més a prop de la vida dels ciutadans estan els sistemes i institucions, menys confiança inspiren i més crítiques reben**. En aquest sentit, el sistema d'ensenyament i el sistema sanitari gaudeixen d'una confiança menor que altres sistemes i institucions. Tenint en compte que, en ambdós casos, es tracta de grans organitzacions utilitzades per les persones diverses vegades al llarg de la seva vida (i no de realitats més o menys abstractes com els anteriors), cal cridar l'atenció aquí sobre l'existència de crítiques i de **problemes concrets, i potser lògics, d'aquestes grans organitzacions**, que rebaixen la confiança de la ciutadania.

Grau de confiança envers diversos sistemes i institucions socials

MITJANA

De 1= Gens a 4= Molta confiança

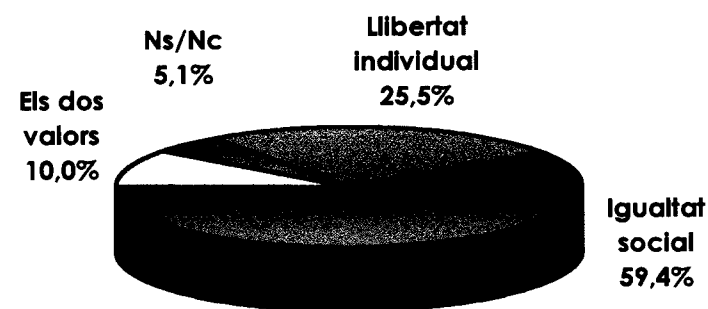

VIII.5. El paper de l'Estat

- ☐ A la llum de les dades i en termes generals, pot afirmar-se que **els catalans esperen de l'Estat un paper actiu, implicat en la gestió global de la societat. L'Estat, per tant, ha de promoure la igualtat i la justícia social. Però, molt important, això ha de fer-ho dins els marges que marca la llei.**
- ☐ En aquest sentit, **la societat catalana s'identifica més amb el valor de la igualtat social (59,4%) que amb el de la llibertat individual (25,5%).** El 10% dels catalans dóna als dos valors la mateixa importància, i el 5,1% no sap o no contesta a aquesta pregunta.

- El caràcter obert de la pregunta fa pensar que dins l'opció de la igualtat els ciutadans inclouen valors relacionats amb el socialisme però també altres d'un contingut més ètic o moral (igualtat per raó de sexe, creences, afiliació religiosa, forma de vida, etc.). Igualment, dins l'opció de la llibertat individual poden incloure's valors relacionats amb el liberalisme polític però també altres més purament ètics o morals (autonomia personal, llibertat sexual, religiosa, etc.).

Llibertat individual o igualtat social?

- ☐ En relació amb la intervenció estatal cal tenir en compte que **la seguretat ciutadana, el terrorisme i la protecció del medi ambient són els tres principals àmbits on, ara per ara, els catalans consideren que l'Estat ha d'intervenir.** En segon terme apareix l'educació, la reducció de l'atur, la cultura, la reducció de les desigualtats socials i l'habitatge.
- ☐ **La defensa de la propietat privada i dels valors ètics són àmbits on, en termes comparatius, la població considera menys important la intervenció dels governs.**

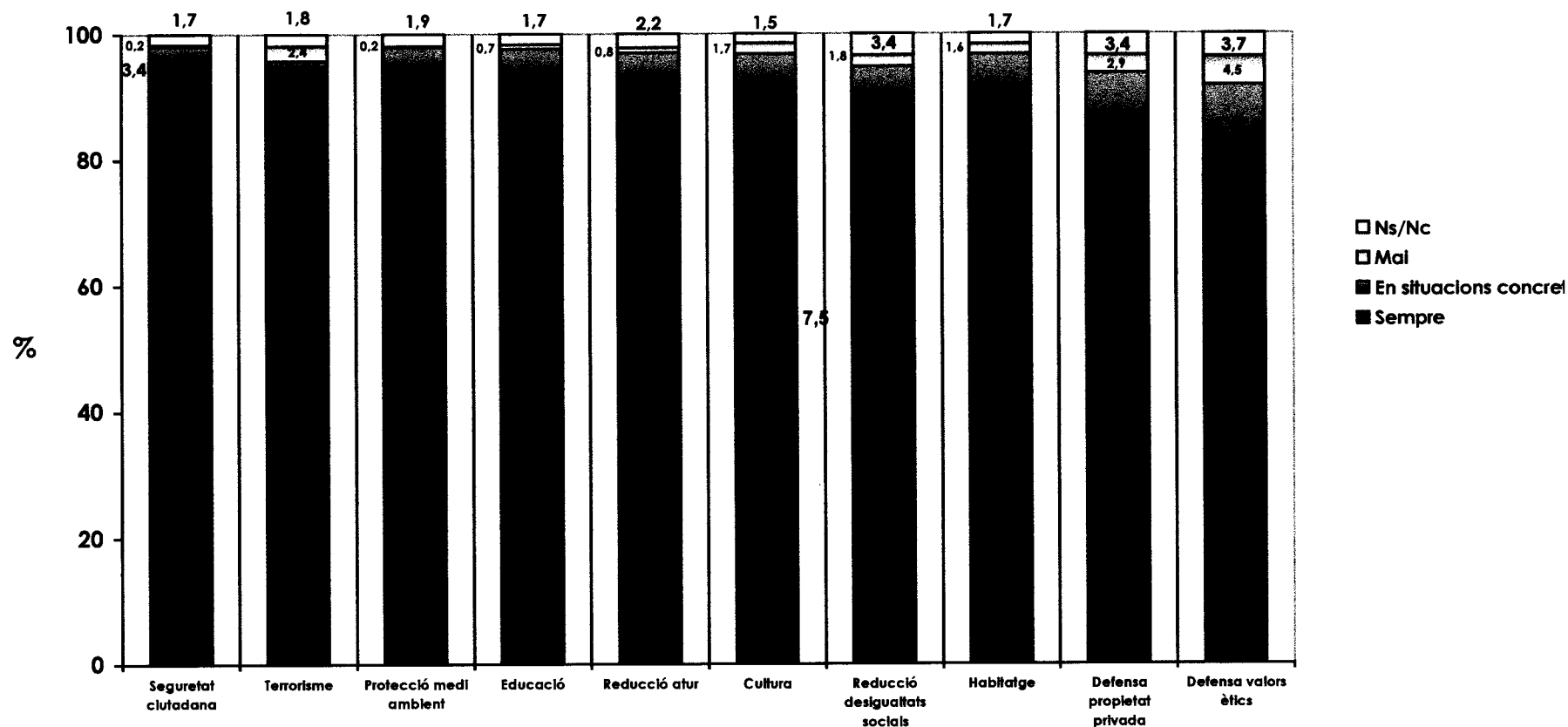
Grau d'intervenció de l'Estat

En quina mesura considera que l'Estat ha d'intervenir en les qüestions següents?

MITJANA

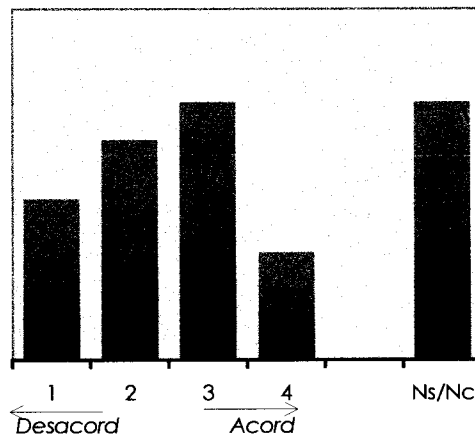
De 1 = Mai a 3 = Sempre

2,96 2,93 2,92 2,90 2,89 2,86 2,86 2,84 2,76 2,71

- ☐ **Les respostes dels catalans sobre si caldria o no privatitzar les empreses públiques estan dividides** (mentre que el 38,0% està en contra el 36,4% està a favor) i **compten amb un important element d'indefinió (25,6%)**.
 - Tanmateix, és remarcable que el nombre de catalans molt en desacord (16,1%) amb la privatització és superior als que estan molt d'acord (10,7%).
- ☐ **La majoria dels catalans (71,5%) es mostra molt o força d'acord amb que l'Estat no pot saltar-se la llei per solucionar un problema.** No obstant això, dos de cada deu catalans es mostra força o molt en contra d'aquest argument, contrari a la definició d'Estat social democràtic i propera a la d'Estat autoritari.

Caldria que la major part de les empreses públiques fossin privades

L'Estat no es pot saltar la llei per solucionar un problema

